

HORSHÁ
DOPORUČENÍ

SLUŽBA
INFORMACE

ČÍSLO 4

LÉTO 2010

**HS BESKYDY
SE PŘEDSTAVUJE**

LYSÁ HORA

**PARAGLIDING
V BESKYDECH**

**STANICE HS
DO VAŠÍ GPS**

SNĚŽENÍ V LÉTĚ

**VÍTE JAK
RESUSCITOVAT?**

**PŘÍBĚHY,
KTERÉ SE STALY...**

EVAKUACE Z LANOVKY

SLOVO NÁČELNÍKA

Vážení čtenáři,

tak a máme za sebou zimu. Ta letošní ukázala svoji moc nejen na horách, ale i v nížinách. Na počátku zimy leželo daleko více sněhu v nížinách než na horách. Proto se také mnoho zimních radovánek odehrávalo mimo klasická zimní střediska. A právě mnoho úrazů, dokonce smrtelných událostí ukazuje, že je nutné o správných zásadách pohybu v horském terénu a za nepříznivých povětrnostních situacích vědět stále více nejen při pohybu na horách. Proto vám přinášíme další informace a rady v tomto, již čtvrtém, čísle našeho časopisu. Tentokrát se opět zaměříme na letní aktivity a doporučení spojená s jejich provozováním. Nadále budeme představovat jednotlivá horská pohoří České republiky včetně jejich specifik a zajímavostí z tamější práce Horské služby.

Doufám, že informace, které v našem časopise nacházíte, pro vás znamenají přínos praktických informací pro bezproblémový pobyt na horách a zároveň i inspiraci pro aktivity v horách.

Proto vám, vážení čtenáři, přeji krásné pobyty na horách a načerpání tolik potřebné energie, klidu a pohody při toulkách našimi horami.

Jiří Brožek

náčelník Horské služby ČR

POSLÁNÍ A ÚKOLY

HORSKÁ SLUŽBA ČR PŘI VÝKONU SVÉ ČINNOSTI ZEJMÉNA

- Organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu.
- Poskytuje první pomoc a zajišťuje transport zraněných.
- Vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor.
- Zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic HS.
- Provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení.
- Spolupracuje při vydávání a rozšiřování preventivně bezpečnostních materiálů.
- Informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních HS k zajištění bezpečnosti na horách.
- Spolupracuje s orgány veřejné správy, zejména ochrany přírody a životního prostředí.
- Sleduje úrazovost a provádí rozbor příčin nehod na horách, navrhuje a doporučuje opatření k snížení jejich počtu.
- Provádí hlídkovou činnost na hřebenech, sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a v domech HS.
- Provádí lavinová pozorování.
- Přípravuje a školí své profesionální i dobrovolné členy a čekatele.
- Spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí.

HORSKÁ SLUŽBA DOPORUČENÍ A INFORMACE

ČÍSLO 4, LÉTO 2010

Šéfredaktor: Michal Bulíčka

Redakční rada: Jiří Brožek, Michal Klimeš

Na čísle dále spolupracovali:

Alena Zárybnická, Pavel Horký, Karel Macas,
Roman Vrbka, Radim Pavlica, Tomáš Plíva,
Ladislav Ondruch, Petr Adámek, Dalibor Carbol,

Foto na titulní straně: Pavel Horký

Neoznačené foto: archiv HS ČR

Jazyková korektura: Jiří Havelka

Grafický návrh: Petr Antoníček

Sazba a zlom: Petr Antoníček,

Markéta Antoníčková

Tisk: Wendy s.r.o. Mělník

Internetová verze:

www.horskaslužba.cz – v PDF ke stažení

Vydává:

Horská služba ČR o.p.s.

543 51 Špindlerův Mlýn 260, IČ 27467759

Registrováno MK ČR E 1860. Neprodejně.

Partneři Horské služby

LÉTO V HORSKÉ SLUŽBĚ

Po ukončení zimní sezóny se nás lidé ptají, co dělají členové HS v létě. Tyto otázky asi pramení z toho, že jsme vnímáni veřejností více v zimě, kdy nás vidí na sjezdových tratích a řešíme cca 80 % našich zásahů. Ale i v letní sezóně mají členové plno práce, jen skladba činnosti je jiná, nicméně přesto důležitá.

Nejedná se jen o ošetřování a poskytování první pomoci, ale letní období je vhodné i na činnosti, které z různých důvodů nelze dělat v zimě. V několika bodech vám přiblížím, co členové dělají v létě:

- Závěrem zimní sezóny proběhl v Krkonoších mezinárodní lavinový kurz zaměřený na výcvik lavinových psů. Kurzu se zúčastnily téměř tři desítky psůvůdů Horské služby ČR, Městské policie Praha a Ostrava a rovněž Jihočeské záchranné brigády. Ze zahraničí se zúčastnili kolegové z Polska a Slovenska.
- Začátkem května se ve spolupráci s Policií ČR vycvičilo 13 nových leteckých záchranářů HS, kteří doplnili stav lidí, kteří mohou být nasazeni pro transport zraněného z nepřístupného terénu v podvěsu pod vrtulníkem.
- Po skončení zimního období musíme provést údržbu prostředků, které používáme pro záchranu na sjezdových tratích i v terénu. Jedná se o sněžné skútry, svozné prostředky, terénní čtyřkolky osazené pásy, které se na léto přezují na kola, atd. V letním období je nutné zabezpečit i běžnou údržbu a opravy budov HS, které v horském prostředí podléhají rychlejšímu stárnutí.

- V terénu je potřeba opravit poškozené tyčové značení, které nám bohužel nepoškozuje jen vítr a námraza, ale někdy i nezodpovědní návštěvníci hor.
- Na jaře a podzim pořádáme odborné semináře pro členy HS zaměřené na nové trendy v oblasti zdravotní pomoci a novinky o materiálech a technikách, které HS používá při své činnosti.
- Instruktoři a cvičitelé HS během léta provádí výcvik budoucích zdravotních záchranářů, kteří se seznamují s prací členů HS, převážně ve skalním terénu.
- Během letního období musí profesionální záchranáři absolvovat doškolení, na kterém se zdokonalují v základních odbornostech, které denně potřebují při své práci. Jedná se první pomoc, organizování záchranné akce, orientaci v terénu, horolezectví atd. V letošním roce se budeme školit v oblasti Jizerských hor.
- Pro nové zájemce o práci v HS organizujeme tzv. „letní školu HS“, kde se zájemci z celé republiky učí dovednosti, nutné pro práci v HS. Na konci školení při zkouškách dokazují, co všechno se naučili, a mohou pak pokračovat do zimní školy, kde završí snahu o vstup mezi členy HS. Letos to bude 24 čekatelů. Souběžně

bude probíhat i kurz cvičitelů HS, kde se vybraní členové budou připravovat na práci cvičitele, kteří budou v budoucnu školit a cvičit další členy HS a touto cestou předávat své zkušenosti.

- Specialisté-letečtí záchranáři musí absolvovat letní proškolení, kde za pomoci vrtulníku Policie ČR provádí praktické cvičení v terénu, které simuluje ostré zásahy.
- Všichni členové také musí projít zdravotní prohlídkou se zátěžovým testem, absolvovat fyzickou prověrku a také se zúčastnit metodického školení, kde se cvičí činnosti nutné pro specifickou práci v horském prostředí.
- V jednotlivých oblastech se účastníme akcí, na kterých prezentujeme naši práci, techniku a vybavení. Jsou to různé dny IZS, akce pro veřejnost nebo školy.
- Pokud nás požádají pořadatelé různých sportovních akcí v horském terénu, provádíme zdravotní zabezpečení nebo technickou pomoc.
- V tomto období také probíhají výběrová řízení na nákupy vybavení a techniky pro HS, sladění činnosti HS v rámci Integrovaného záchranného systému a dále všechna jednání pro zajištění finančních prostředků pro činnost HS na další sezónu.
- Hlavní a nejpodstatnější činností je zajišťování služeb v jednotlivých pracovních obvodech ve všech horských oblastech, kde HS působí. Služba je nejenom na stanicích, ale i v terénu, kde HS provádí hlídkovou a preventivní činnost.
- „Mimozimní“ období je také časem pro vybírání řádných dovolených zaměstnanců HS, protože v zimě si nikdo dovolenou z důvodu množství práce vzít nemůže.

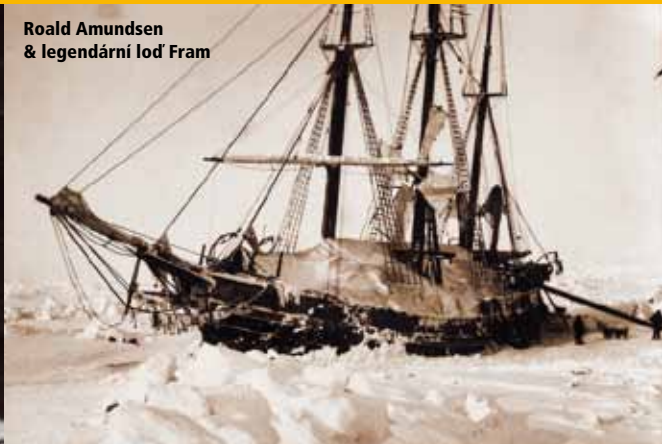
*Michal Klimeš
náčelník HS Jeseníky*

DEVOLD®

VLNĚNÉ FUNKČNÍ TERMOPRÁDLO OD ROKU 1853

Roald Amundsen
& legendární loď Fram

Devold začal vyrábět vlněné prádlo před 150 lety. Dokonalý přírodní materiál pomáhal každý den rybářům a dělníkům v drsných severských podmínkách. Proto zvolili vlněné oblečení pro své objevitelské cesty do země věčného ledu Nansen, Amundsen a posádka jejich lodi Fram. Proč? Vlna totiž výborně izoluje a přitom zůstává prodyšná. Na rozdíl od umělých vláken hřeje dokonce i na zpoceném, vlhkém těle a po propocení nezapáchá. Vlněné termoprádlo funguje jako přírodní termostat – v zimě hřeje a v horku ochlazuje.

Vlněné oblečení Devold: Termoprádlo (Breeze, Multisport, Active, Expedition, Optimum), termobundly, klasické svetry, teplé podprsenky, čepice, ponožky, rukavice.

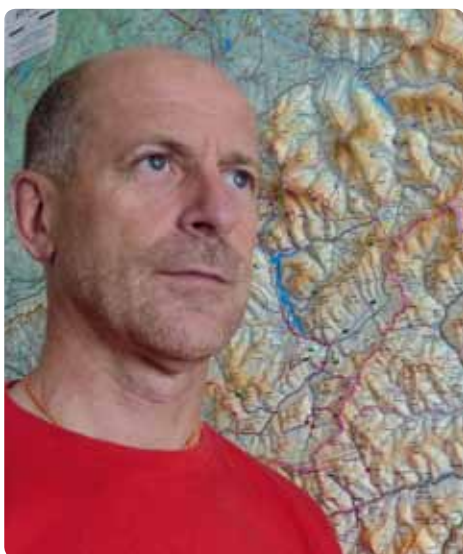
norskamoda.cz

Termoprádlo Devold oblékají členové HS

HORSKÁ SLUŽBA BESKYDY

Tentokrát vám představíme oblast Horské služby v nejuvýchodnější části republiky – Moravskoslezských Beskydech. Region, jemuž vévodí legendární Lysá hora, nám představí náčelník oblasti Ing. Radim Pavlica.

Zkuste nám ve stručnosti představit oblast, kde působí HS Beskydy...

Beskydská HS působí prakticky na stejném území, na kterém se nachází CHKO Beskydy, tedy na ploše cca 1500 km², ve dvou krajích – Moravskoslezském a Zlínském. Centrálu beskydské HS najdete ve Frýdlantu nad Ostravicí, pod Lysou horou, kde máme sezónní sklady, kanceláře, archiv, a je zde i výjezdové stanoviště ZZS MSK – rychlá zdravotní pomoc. Dalších osm záchranných stanic máme na Velkém Polomu, Javorovém, Lysé hoře, Grúni, Pustevnách, Radhošti, Soláni a Kohútce v Javorníkách. Během zimní sezóny působíme ještě v lyžařských areálech na Bílé a v Mostech u Jablunkova.

Jak jste vytiženi přes léto?

V létě provádíme sice méně zásahů, ale rozhodně se nenudíme. Tři z našich stanic jsou v provozu denně i v létě. Především na Javorovém, kde je přes léto rušný pohyb paraglidistů, a také proto, že tato stanice má na starost velkou spádovou oblast na severu Beskyd. Uprostřed Beskyd je to Frýdlant, který může pomoci na severu

i na jihu, dále je to díky masivnímu pohybu turistů velmi vytižená stanice na Pustevnách. Naši lidé z Pusteven mohou pomoci v oblasti Soláně i Javorníků.

Kolik lidí v Beskydech slouží?

V současné době pracuje celoročně na plný úvazek 9 profesionálů, na zimní sezónu přibíráme sezónní zaměstnance a celkem je nás 15. Pokud jde o dobrovolníky, pomáhá nám jich 64, a k tomu jsou k dispozici ještě 4 čekatelé.

Jaká je v Beskydech úrazovost?

Průměrně se Beskydy podílí 10 % na celkové úrazovosti v našich horách. V zimě zasahujeme přibližně 600krát a v létě 150krát. Stejně jako na jiných horách převažují zásahy na sjezdovkách, v Beskydech představují cca 80–85 %.

Jaký má vliv vysoká míra zalesnění Beskyd?

Pokud je v zimě obvyklá sněhová pokrývka, to je na hřebenech 1,5 až 2 m, je zásahů poměrně hodně. Řada běžeckých tras totiž není upravována a to má na úrazovost velký vliv.

Co známá Lysá hora?

Lysá hora je velmi specifické místo, které je v mnoha směrech unikátní. Největší množství sněhu bylo přes 4 m, před čtyřmi lety napadly 3 m sněhu. Sníh tam leží po nejdéle dobu, obvykle 150 dní v roce, občas napadne už v září nebo naopak v červnu. Raritou je také největší rozdíl v teplotách, v zimě až -30 °C, v létě naopak 30 °C.

O Lysé hoře se říká všelico...

Ne nadarmo. Nikde jinde v republice není taková koncentrace tragických událostí jako v oblasti Lysé hory. Každoročně dochází na Lysé průměrně k jednomu úmrtí, příčiny jsou různé. Velký podíl má přecenění svých sil, tedy vyčerpání, srdeční kolaps, mozková mrtvice apod. Další obvyklou příčinou jsou úrazy, spojené s provozováním sportovních aktivit, často jde o cyklisty,

občas i pěší turisty, kteří uklouznou na zledovatělém terénu. Za zmínku stojí také zablouzení a s ním spojené zmrznutí. Do statistik bohužel výrazně promlouvají také sebevrazi. Naposled letos v dubnu. Většinou jde o lidi, kteří mají k Lysé hoře nějaký vztah a svůj život proto ukončí právě tady. Měli jsme i případ cíleného zmrznutí.

To zní až neuvěřitelně...

Dochází tady ale i ke kuriózním úmrtím. Jednou se vracel horolezec, který lezl i na Pamíru, z promítání na Lysé, v silné mlze zabloudiv, upadl. Do potoka spadl tak nešťastně, že mu hlava zajela pod kámen a on nebyl schopen se vyprostit. Utopil se v dvaceti centimetrech vody.

Tragedie začaly v roce 1964, kdy se v oblasti Lysé zřítlo vojenské letadlo, pilot zahynul. Od té doby jsme zaznamenali na Lysé už 25 úmrtí. Jednou končila etapa Závodu míru na Lysé hoře a jeden ze závodníků, který dojel na stupně vítězů, se později na kole těžce zranil.

Kdo chodí na Lysou nejčastěji?

Řada lidí jednou za čas a jde o turisty různého věku, trénovanosti, pohlaví, prostě kde kdo. Je to prostě oblíbený cíl...

O Klubu „Lysařů“ netřeba dlouze mluvit, řada lidí i v pokročilém věku na Lysou často chodí a jsou mezi nimi i osmdesátníci, sám jsem dokonce potkal devadesátiletého pána. Dále chodí malé děti, dokonce mimina v kočárku, ale i vozíčkáři. Vrchol vyhledávají i lidé po nemocech a úrazech a někteří se po výšlapu na vrchol cítí o mnoho lépe.

Co Lysá hora a sportovní závody?

Proslulé jsou závody v bězích do vrchu i bikové závody. V poslední době je velmi populární multi-disciplinární štafetový závod Adrenalin Cup.

V Beskydech ovšem není mnoho větších lyžařských středisek, ve srovnání s jinými českými horami...

Beskydy mají ovšem velké množství menších lyžařských středisek, snad jedinou výjimkou jsou Pustevny a Kohútka. Lyžování má ale v Beskydech tradici, začínali tady Charvátová nebo sestry Hrstkové. Jeho větší rozmach v Beskydech ale zastavila ochrana přírody.

Jaké sportovní aktivity se provozují v Beskydech v největší míře?

Jednoznačně jde o cyklistiku. Převládá horská cyklistika, máme tady ale hodně údolí a cest, které jsou sjízdné na trekovém kole. Máme tady poměrně nové areály pro sjezd na MTB, tzv. Bikeparks – na Javorovém, Razule a v Morávce.

Masovou oblibu má v Beskydech klasická pěší turistika, pomáhají tomu lanové dráhy, např. na Pustevny, Javorový, Bílou, Kohútku – lidé mají usnadněný přístup na hřebeny hor.

Poměrně populární jsou koloběžkové trasy, hlavně v okolí Pustevn. V našem regionu je také řada moderních lanových center.

Fenoménem Beskyd je paragliding...

To je pravda, v Beskydech máme výborné podmínky na paragliding, nejoblíbenějším centrem je pro svoji dostupnost a klimatické podmínky vrchol Javorový. Dále se často létá z Ondřejníku a Kněhyně.

Která z uvedených aktivit přináší nejvíc zásahů?

V letním období nás nejvíce zaměstnávají padáčkáři a cyklisté. Za hezkého počasí krouží v oblasti Javorového 50 padáků denně... Letos jsme už zaregistrovali tři vážné úrazy, na Palkovských hůrkách, na Ondřejníku a Javorovém.

Jak vypadá obvyklá pomoc padáčkářům?

Typické je nechtěné přistání ve větvích stromů. Často vysoko v koruně stromu s tenkým kmenem. Máme už vyvinutou vyprošťovací metodu, po stromech lezeme díky speciálním železným „klepetům“ s hroty, které jsou připevněny na boty. Jeden z dvojice leze k zachraňovanému, druhý ho jistí ze země. Výjimkou nejsou ani pády a zranění při startu nebo přistávání.

Vy osobně pomáháte lidem v Beskydech už 20 let jako profesionál. Jak se v průběhu let změnila Vaše práce?

Především úrazů stále přibývá, hlavně v létě. Dříve jsme více zasahovali na konci léta a na podzim, když byl v horách větší pohyb lidí díky sezóně sběru lesních plodů. Rozmach MTB a paraglidingu se každoročně zvětšuje, kola jsou stále dokonalejší, a proto umožňují rychlejší jízdu a logicky i větší pravděpodobnost úrazů.

V zimě je frekvence zásahů přímo úměrná množství a konzistenci sněhu. Škoda že lidé více nelyžují v době, kdy panují optimální podmínky. Třeba v období Vánoc se masově lyžuje na nedostatečně vysněžených svazích, což přináší četné úrazy.

Stejně jako kola, tak také současné lyže dovolují rychlejší jízdu, k tomu tvrdší umělý sníh, navíc se lyžuje i ve večerních hodinách za umělého osvětlení a výsledkem je opět více zranění.

Vzpomenete si na nějaký kuriózní zásah?

Kuriózní případy bývají často i tragické. Před Vánocemi se vypravil do lesa jeden pán uříznout vánoční stromek. Slíbil také, že přinese domů jmelí. Lezl pro něj na strom, upadl a zranil se tak, že nebyl schopen pohybu. Protože byly zrovna tuhé mrazy, tak umrzl. Nebo myslivec, který si vybudoval posed, pečlivě si zaizoloval vnitřek a při vytápění se bohužel udusil unikajícím plynem.

Přeji Vám co nejméně případů, hlavně těch se smutným koncem, a děkuji za rozhovor

Michal Bulička

STATISTIKA ZÁSAHŮ HS

Přinášíme vám přehled naší činnosti formou strohé statistiky. Letošní dlouhá zima přinesla členům Horské služby povinnost pomoci v 6315 případech. To znamená, že každý den jsme zasahovali průměrně 30krát a to jsou do statistiky započítané i podzimní dny a na začátek zimy se sněhovou nadílkou jsme čekali až na přelom roku. Začátkem jara, v dubnových dnech po Velikonocích, už byl na horách rovněž klid. Můžete se podívat, při jakých aktivitách i jaká zranění si návštěvníci hor přivodili.

Pozn. Pokud jste si všimli, že počet zranění převyšuje počet zásahů, pak vězte, že je to způsobeno mnohačetnými zraněními, která byla ošetřena v rámci jednoho zásahu.

Jiří Brožek
náčelník Horské služby ČR

ZIMA 2009-2010

ZÁSAHY DLE OBLASTÍ (ZA OBDOBÍ OD 1. 12. 2009 DO 30. 04. 2010)								
Činnost při nehodě	Beskydy	Jeseniky	Jizerské hory	Křikonoše	Krušné hory	Orlické hory	Šumava	součet
(01) pěší turistika	43	21	23	62	19	16	23	207
(02) lyžování sjezdové	317	358	364	1484	335	283	379	3520
(03) lyžování běžecké	21	61	45	91	24	15	56	313
(04) snowboarding	155	166	193	614	181	169	266	1744
(05) skialpinismus	0	2	0	3	0	0	0	5
(08) saně, boby	3	4	3	9	2	0	0	21
(09) paragliding	1	0	0	0	0	0	0	1
(13) jiné	51	46	42	139	58	65	73	474
(14) cyklistika	0	0	1	1	0	2	1	5
SOUČET ZRANĚNÍ	591	658	671	2403	619	550	798	6290
CELKOVÝ POČET ZÁSAHŮ	601	663	670	2416	617	550	798	6315

LYSÁ HORA

KRÁLOVNA BESKYD

Lysá hora se svou výškou 1323 metrů je nejvyšším vrcholem Moravskoslezských Beskyd. Svou polohou, výškou a nádhernými rozhledy je lákadlem pro mnoho turistů, cyklistů i lyžařů z široka daleka. Z vrcholu jsou neopakovatelné rozhledy na celé Beskydy, Vysoké a Nízké Tatry, Malou a Velkou Fatru, Jeseníky, Bílé Karpaty i města v údolích.

Lysá je tu pro každého

V zimě je vyhledávaným místem pro skialpinisty, pěší turisty a běžkaře na upravovaných běžeckých stopách. V létě je hojně navštěvována nejen pěšími turisty (možnost výstupu ze šesti směrů) a cyklisty, ale dvakrát za týden je možno na vrchol vyjet autobusem. Autobus využívají hlavně tělesně postižení.

Trocha geografie

Masiv Lysé hory je od dalších částí Moravskoslezských Beskyd oddělen hlubokými údolímí Ostravice, Řečice a Mohelnice a je tvořen dominantním vrcholem Giguly (starý název obnovený Petrem Bezručem). Členitostí a rozložitostí tvoří samostatnou horskou skupinu se čtyřmi hlavními rozsochami a několika dalšími bočními hřebeny a hřebínky. Mezi geomorfologické zajímavosti se řadí jeskynní systémy na rozsoše Lukšince. Jedná se o sesuvy, typické povrchové rozeklání svahu, a především o podzemní systém Ondrášovy díry o 250 m puklinových chodeb a domů

o výškovém rozsahu asi 30 m. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o „živý“, pracující systém, je zde reálné nebezpečí úrazu, a proto je zabezpečen mříží. V zimě zde zimují netopyři.

Fauna a flóra

Nachází se zde populace původního horského ekotypu beskydského smrku ztepilého a dalších dřevin: jedle bělokoré, javoru kleny, buku lesního a jilmu horského. Z mnoha zjištěných druhů obratlovců patří k nejvzácnějším a kriticky ohroženým druhům rys ostrovid, jeřábek lesní, čáp černý, strakapoud bělohřbetý, kos horský a datlík tříprstý. Zaznamenaná jsou pozorování medvěda hnědého a vlka, do konce minulého století zde hnízdili orel skalní a orel křiklavý.

Rozvoj turistiky

Význam hory začal vzrůstat na konci 19. století s rozvojem turistiky v této oblasti. Už v roce 1895 byla pod vrcholem postavena německými turisty chata arcivévodě Albrechta. Klub českosloven-

ských turistů odpověděl výstavbou Bezručovy chaty v roce 1934. Bohužel obě chaty v sedmdesátých letech vyhořely. Vyhořelé chaty pro občerstvení turistů provizorně nahradily klubovna KČT Šantán a chata Lysá hora, tzv. Plesnivka. Mnoho let se mluví o výstavbě nové chaty, musela se zpracovat studie EIA, která novou chatu doporučila. Vypadá to, že po více než třiceti letech se turisté dočkají slušného zázemí nové chaty. K ubytování turistů a lyžařů je k dispozici turistická ubytovna Kameňák a Ski chata Lysá hora.

Dominantou je vysílač

Vrchol je z dálky velice dobře patrný díky dominujícímu televiznímu vysílači, který měří 78 m. Vysílač byl postaven na konci sedmdesátých let minulého století pro přenos televizního signálu v rámci tehdejšího Československa.

Počasí a Lysá...

Přímo na vrcholu se nachází meteorologická stanice patřící ČHMÚ Praha. Měření teplot, srážek, sněhu, atd. bylo zahájeno už v roce 1897 na Albrechtově chatě jejím nájemcem. Po dokončení profesionální meteorologické stanice v roce 1954 začalo pravidelné měření, pozorování a předávání meteorologických zpráv do ústředí v Praze. Kromě meteorologických měření se provádí měření čistoty ovzduší, fotografování bolidů pro Akademii věd, atd. Průměrná teplota vzduchu na Lysé hoře je 2,6 °C, mlha se na vrcholu drží 273 dnů v roce. Lysá hora s průměrem srážek 1459,2 mm je nejdeštivějším místem v ČR. Nejvíce sněhu bylo v zimě 1910/11, a to 491 cm. Díky své poloze a výšce je vrchol větrným místem s ročním průměrem rychlosti větru 6,7m/s.

Horská služba

Díky rozvoji turistiky a lyžování byla v roce 1954 založena Horská služba, okrsek Lysá hora. Provizorní ošetřovna byla zpočátku na chatách, v roce 1975 se začala stavět stanice HS. Členy Horské

služby jsou horolezci a lyžařské osobnosti, kteří slouží pravidelně každý víkend.

Lyžovat se na Lysé hoře začalo v roce 1950 vybudováním vleku na severní sjezdovce o délce 1320 m. Později se vybuďovala další, kratší jižní sjezdovka. Na severní sjezdovce se lyžovalo až do roku 2000, kdy ČHKO Beskydy nepochopitelně zastavila provoz vleku. Pro lyžaře je v současnosti v provozu lyžařský vlek o délce 380 m, který je svým profilem vhodný pro lyžařské kurzy.

KLUB LYSÁŘI

K pravidelným návštěvníkům patří turisté, tzv. Lysáři. Klub přátel Lysé hory vznikl před necelými třiceti lety. Rekordmanem je Josef Janečka se svými necelými pěti tisíci výstupy na vrchol Lysé hory. Dalším rekordem pana Janečky je 366 výstupů za rok! Tento rekord se mu povedl v roce 1997, tehdy chodil z obce Ostravice 8,5 km každý den, jeden den šel nahoru dvakrát. Před rokem pan Janečka oslavil osmdesáté narozeniny.

Pořád se něco děje

Po básniku Petru Bezručovi je nazván nejstarší turistický výšlap v Evropě – Bezručův výplaz. Letos v září se koná už jeho 52. ročník. Na Lysé hoře se pořádá ročně mnoho akcí, např. Adrenalin Cup, běhy na Lysou horu, noční přechody, výjezdy na kolech za východem slunce, s Klárkou na Lysou horu (výjezd s kočárky). Jaké je počasí, se můžete podívat každé ráno na Panoramě ČT2 nebo na internetu www.lysahora.cz, kde najdete prakticky vše o této hoře, která je regionálním fenoménem.

Vladimír Ondruch

foto: Petr Adámek, www.kuduk.cz

PARAGLIDING V BESKYDECH

Jak moc člověka fascinuje pocit letu, o tom vám mohou povídat ti, kteří tomuto pocitu propadli. Budou mluvit o dlouhém vznášení se nad přírodou, o nevšedních situacích, o legraci, kterou při létání zažili, budou povídat o sobě, o svých přátelích, o modré obloze a vznikajícím oblaku – budou mluvit o své závislosti na létání. Nemějte jim za zlé, pokud si k tomu něco přimyslí, nebo na něco raději zapomenou. Oni totiž svým létáním žijí a naplňují svůj čas těmi nejkrásnějšími zážitky.

Pár vět o paraglidingu

Paragliding je sportem, ve kterém se schází hned několik zajímavých momentů – jednoduchost, volnost pohybu v prostoru, cenová dostupnost, přátelské prostředí a aktivní odpočinek.

Tento sport je poměrně mladý, první skoky z kopců se uskutečňovaly od roku 1986, tehdy ještě na křídlech, tolik podobným seskokovým padákům. Šlo o to, kdo se v termickém nebo

svahovém proudění udrží nejdéle. V této disciplíně se konaly i závody, zapisovaly se rekordy a pomalu se tak posouvaly možnosti letu na pádaku.

Vývoj paraglidingu

Rychlé změny konstrukce křídel umožňovaly delší a delší pobyty ve vzduchu a také možnost dostat se od místa startu co nejdále. A tak se paragliding, který se zrodil jako možnost horo-

lezců a horských turistů pro rychlý sestup do údolí, začal dynamicky rozvíjet. Začalo se létat po horských hřebenech, prováděly se přeskoky do dalších údolí a ulétnuté rekordy se postupně z jednotek kilometrů přeměňovaly na desítky a stovky.

Dnešní paragliding má hned několik směrů. Tím nejnámějším jsou lety cross country, tedy volné přelety v přírodě. Provozují se v jakýchkoliv horách, stejně jako v prostorných rovinách.

Létání nad Beskydami

V Beskydech máme pro paragliding skvělé podmínky. Několik startovišť na různé směry větrů, poměrně jednoduchá dostupnost, a hlavně krásné, termicky aktivní svahy.

Krása, odpočinek a pocit absolutní svobody, kterou piloti zažívají, je vyvážena rizikem spojeným s leteckými sporty. To riziko je ale prakticky stejné jako u kterékoliv jiné lidské činnosti. Pokud člověk nerespektuje základní pravidla bezpečného jednání při práci či pohybu v přírodě, začne být dříve nebo později nebezpečný sobě i svému okolí.

Je jasné, že k bezpečnému létání nepostačí jen nové kvalitní vybavení, ale také dostatek informací a praktických zkušeností jak na to. V Beskydách působí Beskydská škola létání (www.chciletat.cz), která vyučuje zájemce o paragliding přímo v centru dění – na letových terénech Javorový Vrch u Třince, na Prašivé, Ondřejníku-Skalce, Javorníku a dalších. Paragliding má prostě v Beskydách své pevné místo...

*Dalibor Carbol
foto: www.elspeedo.cz*

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA BEZPEČNÉHO LÉTÁNÍ NA SVAHOVÝCH KLUZÁCÍCH

1) Výběr vhodné lokality

Začínající pilot volí ověřené terény. Pokud si není jistý svými schopnostmi na startovišti terénu k výškovým letům, trénink neprovádí na nich, ale na nízkých cvičných terénech. Piloti musí volbu vhodného terénu vždy srovnat se svými schopnostmi a nepřeceňovat se.

2) Vhodné vybavení

Je velmi důležité, aby piloti volili vybavení vzhledem ke svým dovednostem. Na trhu je mnoho padákových kluzáků s rozdílnou úrovní pasivní bezpečnosti a výkonu. Jsou řazeny do kategorií a podle nich by si piloti měli vybavení pořizovat. V klidných podmínkách i začínající pilot může zvládnout let s padákovým kluzákem vyšší kategorie. Ale jen zkušenější pilot dokáže správně posoudit ony vhodné podmínky.

3) Dostatečné informace o meteorologické situaci

Vhodné letové podmínky jsou klíčové pro bezpečný let. Čím více informací o meteorologické situaci pilot má, tím kvalitnější rozhodnutí je schopen udělat. Předpokladem je, že pilot těmto informacím rozumí.

4) Klid a rozvaha na startovišti

Největší riziko paraglidingu se odehrává právě na startovišti, když se pilot rozhoduje, jestli letět, nebo ne. Pokud odstartuje do špatných podmínek s nevhodným vybavením nebo nervózní či se zlostí, je velmi pravděpodobné, že let nebude probíhat tak, jak si představuje.

5) Vytvořený plán letu

Vědět kam letím a kde budu přistávat, je základ pro vytvoření letového plánu. Pokud se zvláště začínající pilot nechá jen tak unášet skvělým pocitem letu, je pravděpodobné, že se dostane do míst, kam původně letět nechtěl či neměl. A to může být nebezpečné.

6) Vždy mít připraveno místo pro nouzové přistání

V průběhu letu se může stát cokoliv a pilot by měl mít vždy připraveno místo, na které může v případě nouze přistát. Jinak řečeno: neměl by letat do takových míst, kde je přistání při neočekávané ztrátě výšky nemožné.

7) Zajištěna komunikace pro případ nehody

Mít u sebe jednoduše přístupný mobilní telefon či vysílačku (v případě, že víte o někom, kdo ji má zapnutou na stejné frekvenci) je pro případ nehody velmi důležité. I banální zranění se může často proměnit v komplikovanou situaci, pokud o vás nikdo neví a nemáte s nikým spojení.

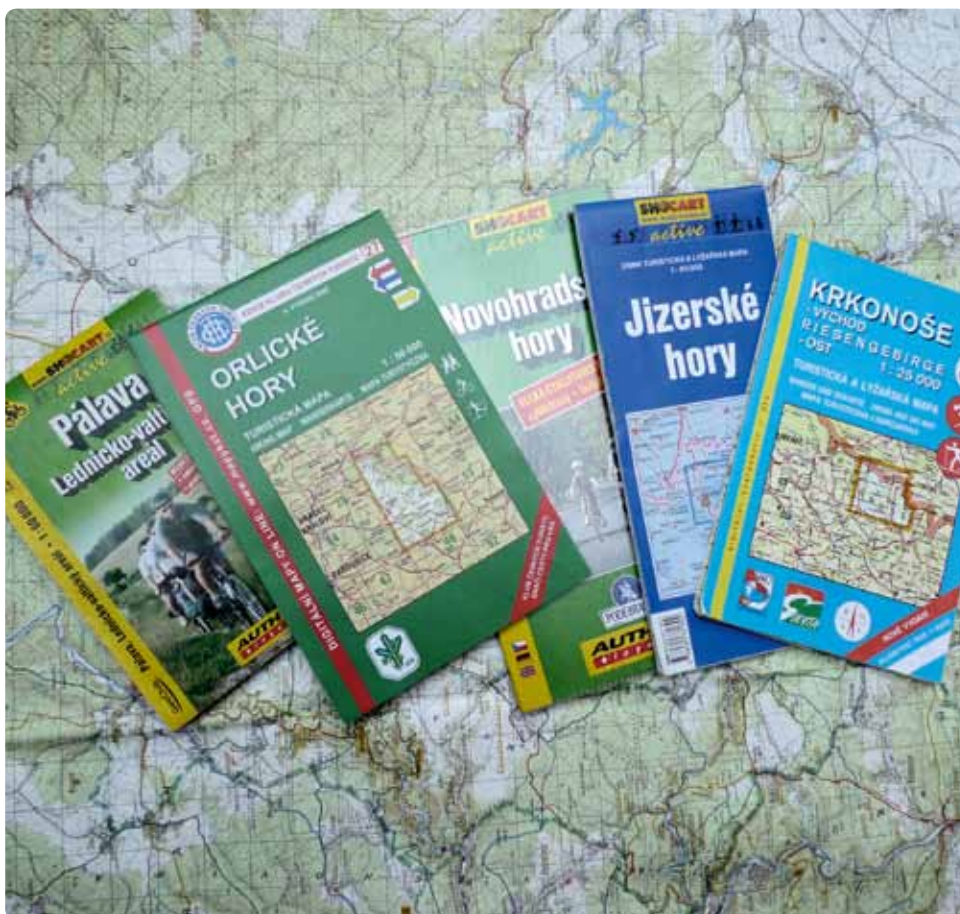
8) Vybavení pro pomoc druhým

I vy můžete pomoci druhému, který se dostal do nepřijemné situace. Jednoduchá lékárnička může často řešit mnohé.

MAPA ZÁKLADNÍ INFORMACE

Orientace v horách je základním předpokladem bezpečného přístupu ke všem provozovaným aktivitám. Ostatně umění orientace je nutnou podmínkou k tomu, abychom mohli podnikat túry samostatně. Základem je práce s papírovou mapou, kterou zcela nenahradí ani nejmodernější navigace GPS. Limitem je velikost displeje GPS, který nedokáže nahradit rozložený mapový list.

K čemu slouží mapa

Pokud používáme mapu, můžeme i správně plánovat túru, tedy vycházet z naměřených vzdáleností, odečtených převýšení, rozpoznání míst změny charakteru terénu apod.

V každém okamžiku musíme vědět, kde jsme, a umět se najít na mapě. Dovednost zorientovat mapu podle reálného terénu je základ. Pokud je pro nás běžné během túry koukat do mapy a určovat na ní svou polohu, získáme zanedlouho dostatečnou praxi a orientace se pro

nás stane příjemnou činností, nikoli stresující neoblíbenou povinností. V českých horách, které se vyznačují poměrně četným zalesněním, je orientace v mapě náročnější než v přehledném, nezarostlém terénu.

Charakteristiky mapy

Zabývat se budeme jen mapami topografickými. Jiné mapy jsou pro orientaci v přírodě nevhodné, a použít je lze jen pro velmi hrubou představu.

Mapa je zakreslený průmět krajiny z výšky. Jedinou veličinou, která na mapě přesně odpovídá skutečnosti, je úhel. Například úhel cesty v serpentině je shodný na mapě i v reálu. Na rozdíl od vzdálenosti, která je zmenšená v měřítku.

Na severní polokouli bývá téměř bez výjimky sever na horním okraji mapy. Na kompasech a buzolách dnes dominuje značení cizojazyčné. Sever je tedy N (north), jih S (south), východ E (east) a západ W (west).

Zvláštností map je stínování reliéfu. Čím lépe je stínování zakresleno, tím plastičtější mapa působí. Ačkoli ve skutečnosti svítí slunce většinu dne ze směrů, blížících se více či méně jihu, na mapách „svítí“ slunce od severozápadu a této konvenci odpovídají na mapě i stíny.

Co nás zajímá

Všechny níže popsané údaje by měly být v tiráži nebo na okrajích mapy.

Základní veličinou je měřítko. České topografické mapy se vydávají většinou v měřítku 1:50 000, v alpských zemích se často setkáme s podrobnějšími, a tedy přesnějšími mapami 1:25 000. Pro lepší představu je často na mapě měřítko zakresleno formou názorné úsečky. U padesátky znázorňuje 1 cm na mapě skutečných 50 000 cm = 500 m. Vzdálenost 1 km tedy na takové mapě představují 2 cm.

Dále je důležitá ekvidistance, nebo-li informace o tom, jakým vertikálním rozestupům odpovídají sousední vrstevnice (čáry spojující místa se stejnou nadmořskou výškou). Většinou to bývá 20 m, přičemž vrstevnice znázorňující celé stovky bývají zvýrazněny o něco tlustší linkou.

Všechny důležité informace a symboly, které se na mapě vyskytují, jsou vysvětleny v legendě mapy.

UMĚNÍ ORIENTACE

- V terénu se musíme orientovat a naši trasu si musíme umět představit. Používáme pozorování terénu, nahlížíme do mapy, případně zapojujeme paměť (dřívější, shodná túra).
- Orientační schopnost můžeme stále trénovat a rozvíjet, i pokud nejsme obdařeni přirozeně dobrým smyslem pro orientaci.
- V mlze se zejména v členitém terénu můžeme orientovat velmi obtížně bez pomoci technických pomůcek. Proto musíme umět pracovat s mapou, buzolou, výškoměrem a GPS, a tyto pomůcky mít vždy s sebou.

MAPA - ZÁKLADNÍ POJMY

- Mapa je zakreslený průmět krajiny z výšky.
- Jedinou veličinou, která na mapě přesně odpovídá skutečnosti, je **úhel**.
- Na severní polokouli bývá **sever na horním okraji mapy**, jih dole, západ vlevo a východ vpravo.
- Na kompasech a buzolách dominuje cizojazyčné značení. **Sever je N (north), jih S (south), východ E (east) a západ W (west)**.
- **Stínování reliéfu**. Na mapách „svítí“ slunce od severozápadu a této konvenci odpovídají na mapě i stíny.
- Nejmenší použitelná kvalita je 1:50 000. Vzdálenost 1 km tedy na takové mapě, např. KČT, představují 2 cm.
- **Ekvidistance** je informace o tom, jakým vertikálním rozestupům odpovídají sousední vrstevnice (čáry spojující místa se stejnou nadmořskou výškou). Většinou to bývá 20 m, přičemž vrstevnice znázorňující celé stovky bývají zvýrazněny o něco tlustší linkou.
- **Tiráž** udává rok vydání mapy, datum poslední aktualizace značených cest, údaje pro komunikaci s GPS (formát souřadnic, elipsoid).

České mapy

Pro pohyb po našich horách lze jednoznačně doporučit velmi kvalitní mapy, které vydává Klub

českých turistů. Jsou velmi přesné a zobrazují celou republiku na 98 listech. Nejnovější listy vydávané od roku 2007 už plnohodnotně

a jednoduše připravené pro využití spolupráce se stále rozšířenějšími navigacemi GPS. Obsahují nejen tradičně precizní značené cesty, ale také cyklistické trasy a rozsáhlé místopisné informace. V měřítku 1:100 000 vydalo KČT na 28 listech cykloturistické mapy.

Za zmínku stojí také mapy z vydavatelství Shocart, kteří vydávají kromě „padesátek“ především cykloturistické mapy v měřítku 1:60000.

Kompatibilita s GPS

Všechny moderní, solidní mapy se dnes dodávají kompatibilní s GPS. Jinak řečeno – podle souřadnic změřených přístrojem „se najdeme“ na mapě, a naopak z mapy odečtené souřadnice můžeme zadat do přístroje. K tomu ale potřebujeme znát geodetická data. Zásadní jsou typ souřadnic a elipsoid, které musí být uvedeny v tiráži mapy. Povrch země na území mapy kopíruje tzv. geoid (elipsoid). Na našem území se používají souřadnice UTM a elipsoid WGS 84. Obě hodnoty zadáme do přístroje GPS. O této problematice podrobněji příště.

Michal Bulíčka

SLAVIA

POJIŠŤOVNA

Nejlevnější povinné ručení*

www.slavia-pojistovna.cz

+ pojištění pokut
Zdarma

* pro všechny ukázněné řidiče

SOUŘADNICE STANIC HS KE STAŽENÍ DO GPS

Na webu www.horskaslužba.cz přibyl v přehledu kontaktů pro každou oblast proklik „mapa+GPS“, zde se zobrazí přesná poloha stanice na mapě i s jejími souřadnicemi. Ale to není vše. S vývojem našich záchranných postupů jde dopředu i naše záchranná technika. Pomáhají nám i stále lepší informační technologie.

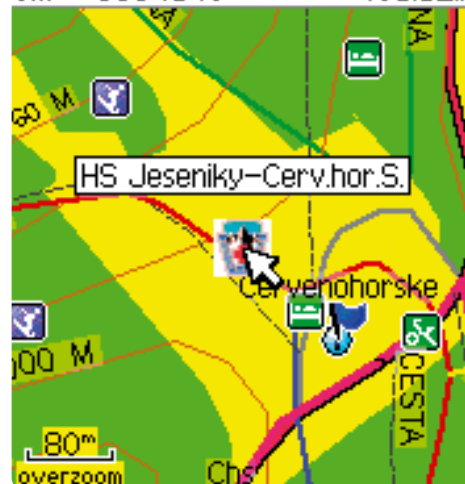
Jak využít navigaci GPS ve chvíli, kdy nás budete potřebovat nejvíc? Vytvořili jsme složku všech našich záchranných stanic v sedmi českých pohorích. Teď už stačí jen nahrát si po kliknutí na www.poi.cz/index.php?poi=kateg1&t_hltextkat=CZ-Horska_sluzba_slozku „CZ-Horska služba“. V momentě, kdy nás budete potřebovat, zadáte do své GPS navigace vyhledat „Horská služba“ a váš přístroj vyhledá polohu naší nejbližší služebny i s telefonním číslem, na kterém nás zastihnete.

Horská služba České republiky je jednou z prvních záchranných organizací, která vám umožňuje využívat GPS pro zvýšení vaší bezpečnost. Proto doufáme, že tato možnost bude přínosná pro obě strany. Tedy jak pro vás v nouzi, tak pro nás při poskytování pomoci. Souřadnice stanic HS můžete nahrát do přístrojů GPS nejrůznějších značek. V dalším textu najdete podrobný návod jak na to.

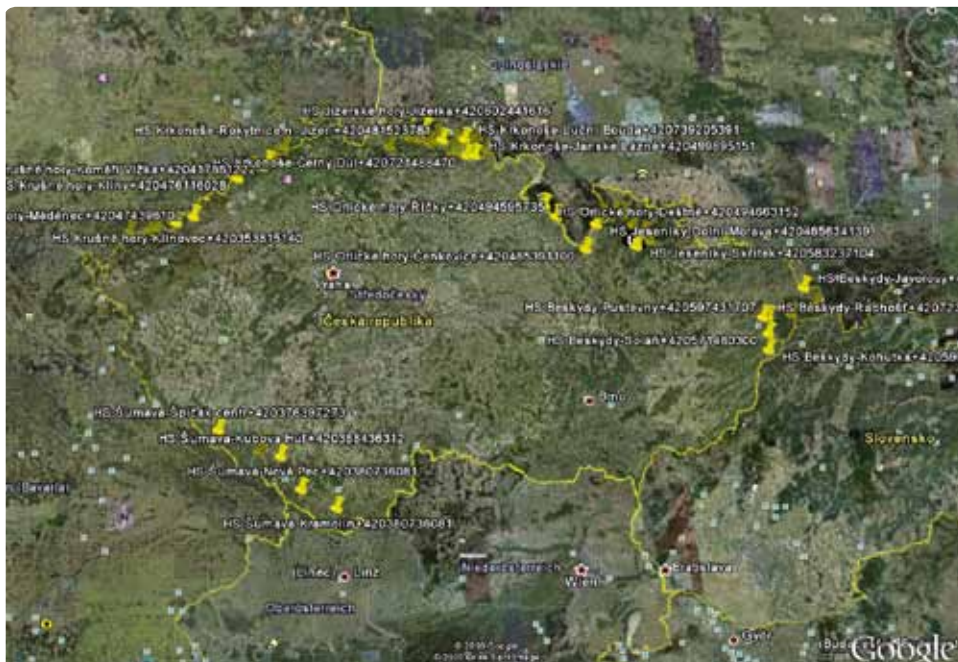
Nahrávání polohy stanic HS do GPS

1. Zjistěte v návodu k GPS, zda vaše GPS je schopná nahrávat data. Pokud ano, dokupte případně paměťovou kartu, která je kompatibilní s vaším přístrojem (větší kapacita výhodou).
2. Ke stažení potřebujete přístup k internetu.
3. Založte si v PC složku s názvem POI (znamená Point Of Interests, česky body zájmu). Stáhněte si program, který dovede nahrávat nová data do GPS. Každá značka potřebuje svůj program pro nahrávání, proto si vyberte na <http://www.poi.cz/phpbb/> ten, který potřebujete, a stáhněte si ho do počítače. Pro nejrozšířenější navigace Garmin potřebujete PoiLoader (www8.garmin.com/products/poiloader/)

Mapovy kurzor 10 10"
33 U 0653832 023°
UTM 55548 10 106.62k

4. Klikněte na odkaz www.poi.cz/index.php?poi=kateg1&t_hltextkat=CZ-Horska_sluzba.
5. Otevře se vám stránka se složkou „CZ-Horská služba“, ze které budete data stahovat.
6. Na pravém okraji řádku „CZ Horská_sluzba“ klikněte na ikonu „vybrat“ (druhá zleva ze čtyř).
7. Na levém okraji řádku „CZ Horská_sluzba“ vidíte logo HS, klikněte na něj levým tlačítkem myši a uložte si ho do složky POI ve vašem PC (viz bod 2.).
8. Napravo od loga HS jsou čtyři ikony (podobné známé ikoně „uložit“) pro různé formáty souborů:
 - *.gpx pro většinu navigací (Garmin, TomTom, Magellan atd.),
 - *.kml pro satelitní mapu Google Earth,
 - *.wpt pro software Ozi explorer, smartcom GPS a mapviewsGPS,
 - *.csv pro dynavix.
9. Klikněte na příslušnou ikonu, který odpovídá potřebnému formátu (pro outdoorové přístroje většinou potřebujete soubor ve formátu *.gpx), a uložte soubor do složky POI ve vašem PC.

10. Pomocí dříve staženého programu (např. PoiLoader pro přístroje Garmin) nahrajete v několika krocích snadno data do GPS.
11. Pokud není v přístroji GPS paměťová karta a data budete vkládat přímo do paměti přístroje, může se stát, že vám program přemaže již dříve uložené body zájmu.
12. Zapněte přístroj GPS a počkejte, až zachytí družicový signál. Pak v menu zvolte „Hledat“ a následně „Uživatelské body zájmu“. Zde se zobrazí všech 55 stanic HS od nejbližší po nevdálenější, vzhledem k vaší aktuální poloze. U nejmodernějších přístrojů se vám zobrazí i telefonní kontakt na stanici.
13. Pokud budete mít pocit, že něco není, tak jak by mělo být, a chcete zjistit, v čem je problém, pak odbornou pomoc a rady hledejte na webu <http://www.poi.cz/phpbb/>.

Tomáš Plíva a Radim Pavlica

CO JE TO POI

Anglicky „point of interest“ neboli „bod zájmu“. Bodem zájmu je objekt, jako např. stanice HS, bankomat, kemp, parkoviště apod., který je v mapě přesně označen. Krom pojmenování bod zájmu obsahuje adresu, telefonický kontakt, případně popisný text nebo obrázek.

CO JE TO POI

Global Positioning System, zkráceně GPS, je vojenský navigační družicový systém provozovaný Ministerstvem obrany Spojených států amerických, který dokáže s několikametrovou přesností určit pozici kdekoliv na Zemi.

Vývoj GPS byl zahájen v roce 1973 a plně funkčním a dostupným po celém světě je od 17. ledna 1994, kdy byla na orbitu umístěna kompletní sestava 24 družic. V současné době se systém využívá i v mnoha oborech lidské činnosti, které s armádou nesouvisí, protože civilní uživatelé mohou k určení polohy používat tzv. civilní C/A kód.

Uživatelský segment tvoří vlastní přístroj GPS, což je přijímač zpracovávající signály od minimálně tří a maximálně dvanácti satelitů, který z těchto údajů vyhodnocuje svoji přesnou polohu, spolu s rychlostí a směrem posunu. K určení polohy postačí signál tří satelitů, pro zjištění nadmořské výšky alespoň čtyř, a pro zjištění přesného času pouze jediný satelit. Čím větší počet družic se daří současně zachytit, tím přesnější jsou udávané souřadnice.

Od 90. let 20. století je systém zdarma přístupný i pro civilní uživatele po celém světě. Nejprve byla do přijímaného signálu systému zanášena umělá chyba. Toto opatření pod názvem Selective Availability (SA) většinou způsobovalo chyby v rozmezí 100 m horizontálně a 140 m vertikálně. Protože USA vyvinuly systém, jak lokálně rušit signál GPS, bylo SA k 1. květnu 2000 zrušeno a přesnost zaměření zeměpisných souřadnic běžného civilního uživatele se tak zvýšila na 5 až 10 metrů, za příznivých okolností (otevřený terén) až na 3 metry.

NEJLEVNĚJŠÍ POVINNÉ RUČENÍ OD TOTAL BROKERS

DRUH

- Osobní automobil
- Osobní automobil
- Osobní automobil
- Osobní automobil
- Osobní automobil
- Osobní automobil
- Osobní automobil

do 1000 cm³
nad 1000 cm³
nad 1250 cm³
nad 1350 cm³
nad 1650 cm³
nad 1850 cm³
nad 2000 cm³
nad 2500 cm³

ROČNÍ POJISTNÉ (s maximálním bonusem)

— cena od 1232 Kč
— cena od 1511 Kč
— cena od 1712 Kč
— cena od 2186 Kč
— cena od 2539 Kč
— cena od 3325 Kč
— cena od 3893 Kč
— cena od 4733 Kč

ZRYCHLENÁ LIKVIDACE ŠKOD VAŠICH VOZIDEL

POJIŠTĚNÍ POKUT V DOPRAVĚ „KRYŠTOF“ — ZDARMA OD 30. 9. — 31. 12. 2009

TYP POJIŠTĚNÍ

- Komplexní pojištění turista
- Pojištění domácnosti – 100 000 Kč
- Pojištění úrazu řidiče na 1 mil. Kč

Původní ceny

~~980 Kč~~
~~980 Kč~~
~~960 Kč~~

Jubilejní roční pojistné

490 Kč
490 Kč
480 Kč

DÁREK – RODINNÉ BALENÍ HEDVÁBNÝCH UBROUSKŮ V NETRADIČNÍM BALENÍ V PODOBĚ TABLET – POPRVÉ V ČR

Na všech pobočkách TB můžete sjednat cestovní pojištění, zdravotní připojištění GARANCE plus od Pojišťovny VZP, a.s. a navíc se můžete zaregistrovat do systému IZIP a tím získáte Elektronickou zdravotní knížku.

izip

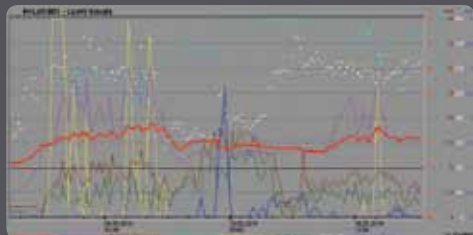
POBOČKY TOTAL BROKERS

Benešov	Tyršova 2182	318 590 790
Benoun	Polackého 96	311 533 792
Blansko	nám. Svobody 32/3	604 211 973
Brno	Cejl 875/66	545 216 260
Brno	Rooseveltova 20 - budova ČNB	541 246 201
Břeclav	nám. T.G. Masaryka 9A	519 324 446
Česká Lípa	T.G. Masaryka 196	487 522 447
České Budějovice	Fráni Šrámka 32	386 325 302
Děčín IV.	Tržní 197/28	412 512 978
Frydek - Místek	Politických obětí 120	558 639 579
Havlíčkův Brod	Dolní 155	739 543 938
Hradec Králové	U Koruny 73	495 523 670-2
Chrudim	Radousova 19	604 211 966
Jablonec nad Nisou	Komenského 23/7	483 706 336
Jičín	Zahradní 28	493 592 772
Jihlava	Jížkova 4849/109a	739 543 939
Karlový Vary	Jáchymovská 80	353 540 190
Kladno	Floriánská 665	312 245 874
Klatovy	Čapkova 127/V	376 324 171
Kolín	Karlovo nám. 89	321 621 550
Kroměříž	Komenského nám. 370	573332617
Liberec	Rumunská 655/9	485 107 014
Litvínov	Záluží 1	476 162 916
Louny	Zatecká 475	415 652 553
Mělník	Bezručova 187	315 695 571
Mladá Boleslav	T.G. Masaryka 841	326 329 989
Most	Moskevská 14/1	476 000 525
Nový Jičín	Lidická 1	556 731 222
Nymburk	Polackého 210	325 511 520
Olomouc	Krapkova 3	585 222 917
Opava - Kateřinky	Kolofíkovo nábř. 30	553 613 754
Ostrava	28. října 102/1	596113282
Ostrava - Přívoz	Nádražní 959	595 136 010
Ostrava - Vítkovice	Lidická 880/33	596 630 338
Pardubice	Sladkovského 458	604211950
Písek	Drlíčov 145	382 222 555
Plzeň	Koterovská 37	377 429 728
Praha 10 - Na Bahdalcích	Nad Vršovskou horou 88/4	272 765 983
Praha 2 - Vinohrady	Korunní 33	222 520 755
Praha 4 - Braník	Za Skalkou 421/10	244 400 876
Praha 4 - Modřany	Soukalova 3355	604 211 975
Praha 5 - Stodůlky	Jeremiášova 870 - areál Skanska	251 551 588
Praha 9 - Hloubětín	Mochovská 535/38 - OS Havana	281 864 860
Přerov	Čechova 23	581702460
Příbram	Pražská 10	318 599 506
Sedlčany	Nádražní 337	318 660 077
Strakonice	Lidická 167	383 387 355
Tábor	Herlošova 1626/4	381 251 000
Teplice	nám. E. Beneše 675/2	417 534 130
Trutnov	Hradební 12	499 819 089
Turnov	Jiráskova 129	481 322 155
Uherský Brod	Kaučnickova 76	572 630 088
Ústí nad Labem	Přívorská 1938/3	475 208 741
Zlín	Lorencova 3791/9	577 011 104
Znojmo	Dvořákova 21	515 226 228
Žďár nad Sázavou	nám. Republiky 64	739 543 940

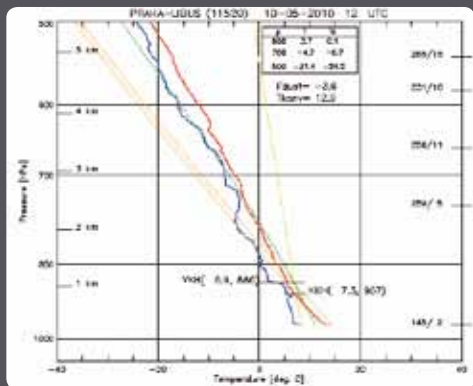
Sjednejte na pobočkách nebo on-line na WWW.TOTALBROKERS.CZ, tel.: 244 400 876

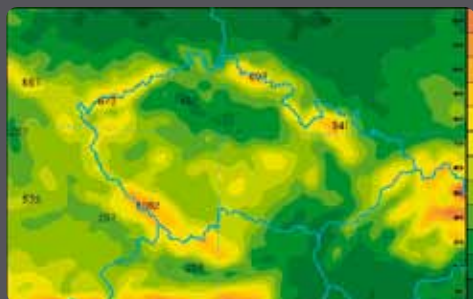
Obr. 1: Automatická meteorologická stanice na Luční boudě (www.lucnibouda.cz)

Obr. 2: Aktuální teplota v ČR – automatické stanice předávají data kontinuálně www.chmi.cz/PR/praha/grafy/hory-sever.htm

Obr. 3: Termodynamické diagramy zobrazují průběh základních meteorologických prvků s výškou. (www.chmi.cz)

Obr. 4: Orografie modelu Aladin zobrazuje výšky jednotlivých míst v ČR. Srovnáním se skutečnou orografií můžeme zjistit, v jakých místech může model skupenství srážek špatně určovat. (www.chmi.cz)

SNĚŽENÍ NA HORÁCH V LÉTĚ? A PROČ NE?!

Všechno ovlivňuje teplota. Kde můžeme najít aktuální měření z meteorologických stanic na horách, kde podrobné modelové předpovědi teplot? A jak moc přesné jsou? Nakolik ovlivňuje nadmořská výška teplotu samotnou a jaké komplikace působí výpočtům numerických modelů? Tohle jsou otázky, na které by bylo dobré znát odpověď, už jen proto, aby nás prudký pokles teploty či letní sněžení kdesi vysoko v horách nepřekvapilo.

Důsledky teplotních poměrů na počasí

Vše se odvíjí od aktuální teploty. Ta je určena vzduchem, který do dané oblasti proudí. A vzhledem k tomu, že Česká republika leží v mírném podnebném pásmu, můžeme se i v létě dočkat vpádů studeného vzduchu od severu a následného prudkého ochlazení. Mimochodem, podle klimatologických statistik může na českých a moravsko-slezských horách sněžit kdykoli v průběhu roku. Proto se v Atlasu podnebí Česka nejčasnější datum prvního sněžení a nejpozdější datum posledního sněžení pro horské stanice vůbec neuvádí. Pro srovnání například v Praze nejdříve sněžilo už na počátku října, nejpozději se sněhové vločky snášely na hlavní město na konci května. Jinak je to se sněhovou pokrývkou, která zůstává ležet. V Praze ležel nejdříve první sníh v poslední říjnové dekádě, nejpozději zůstávala sněhová pokrývkou ještě koncem dubna. Ale zpátky na hory: první sníh tam zůstává ležet už v září, nejdéle vydrží až do konce druhé červencové dekády. Rekordmanem je v tomto smyslu Praděd

v Jeseníkách. První sníh tam v roce 1995 ležel už 1. září, o dva roky později, v roce 1997, vydržela sněhová pokrývka až do 19. července.

Teplota – základní meteorologický prvek

Letní sněžení je jen důsledek teplotních poměrů, které v České republice panují. Právě teplota se na území naší země měří v pražském Klementinu už od roku 1775. Můžeme se tak pyšnit nejdělsí řadou pozorování v celé Evropě.

Neodpustím si trochu teorie. Teplota charakterizuje tepelný stav hmoty. Ačkoli její základní jednotkou v soustavě SI je jeden Kelvin, v meteorologii se používá stupnice Celsiova nebo Fahrenheitova. Rtuťové nebo lihové teploměry se umísťují do meteorologických budek, jejich měřicí části jsou přesně 2 m nad zemí. Meteorologická budka je bílá žaluziová s dvojitou střechou, dno je z drátěného sítko. Pro teploměry je tak zaručena přirozená cirkulace vzduchu a zároveň stín. To proto, aby měřená hodnota nebyla ovlivněna přímo dopadajícím slunečním zářením. Proto

TABULKA 1

STANICE	NEČASNĚJŠÍ DATUM PRVNÍHO SNĚŽENÍ	NEJPOZDĚJŠÍ DATUM POSLEDNÍHO SNĚŽENÍ	NEČASNĚJŠÍ DATUM PRVNÍ SNĚHOVÉ POKRÝVKY	NEJPOZDĚJŠÍ DATUM POSLEDNÍ SNĚHOVÉ POKRÝVKY
Praha – Ruzyně	7. 10. 1994	28. 5. 1997	21. 10. 1972	28. 4. 1981
Liberec	28. 9. 1995	31. 5. 1999	12. 10. 1973	2. 5. 1982
Brno – Tuřany	7. 10. 1994	12. 5. 1978	4. 11. 1995	16. 4. 1997
Ostrava – Mošnov	30. 9. 1995	27. 5. 1997	15. 10. 1971	26. 4. 1985
Churáňov	neuvádí se	neuvádí se	7. 9. 1996	14. 6. 1967
Labská bouda	neuvádí se	neuvádí se	14. 9. 1996	16. 6. 1989
Praděd	neuvádí se	neuvádí se	1. 9. 1995	19. 7. 1997
Lysá hora	neuvádí se	neuvádí se	9. 9. 1971	9. 6. 1962

zdroj: Atlas podnebí Česka

se také někdy používá pojem „teplota ve stínu“. Kdybychom totiž měřili přímo na slunci, záleželo by na barvě teploměrné látky, na barvě plochy, na které teploměr visí apod. Jistě to znáte sami, jak rozdílně se na slunci cítíte, když máte na sobě černé či bílé triko. Kromě teploty měřené ve 2 m nad zemí zjišťují meteorologové ještě například teplotu v 5 cm. Ta je důležitá především pro stanovení výskytu přízemních mrazíků a jejich předpověď. Meteorologické budky stojí v tzv. zahrádkách meteorologických stanic. Synoptické stanice poskytují naměřená data do serverů Českého hydrometeorologického ústavu pravidelně každou hodinu, letecké stanice každých 30 minut. Z automatických meteorologických stanic proudí data prakticky nepřetržitě. Zpětně se pak vybraná místa zobrazují na webu ČHMÚ www.chmi.cz.

Změna teploty s nadmořskou výškou

Za normální situace teplota vzduchu s nadmořskou výškou klesá, v průměru je tento pokles přibližně 0,65 °C / 100 m. Vystoupíme-li tedy například z Pece pod Sněžkou na Sněžku, tedy překonáme-li převýšení asi 1000 m, bude teplota na Sněžce asi o 6,5 °C nižší. Zmiňovaný pokles o 0,65 °C na 100 m je jakási průměrná hodnota. Je třeba dodat, že pokud se pohybujeme uvnitř oblačnosti, je pokles teploty o maličko pomalejší (vertikální teplotní gradient je 0,6 °C / 100 m), pohybujeme-li se mimo oblačnost v relativně suchém vzduchu, je pokles teploty s výškou rychlejší (vertikální teplotní gradient je 1 °C / 100 m). Tyto rozdíly ovšem sotva zaregistrujeme.

Vznik teplotních inverzí

Podstatnější je fakt, že reálný průběh teploty s výškou se od toho průměrného často liší. V atmosféře se mohou vyskytovat jak oblasti, ve kterých se teplota nemění (izotermie), tak i oblasti, ve kterých teplota s výškou roste (inverze). Abychom dobře pochopili, jak inverze vzniká, musíme se podrobněji zamyslet nad tím, jak se ohřívá a následně ochlazuje zemský povrch. K ohřívání dochází díky slunečním paprskům krátkých vlnových délek, které na zem dopadají. Část z nich se od povrchu

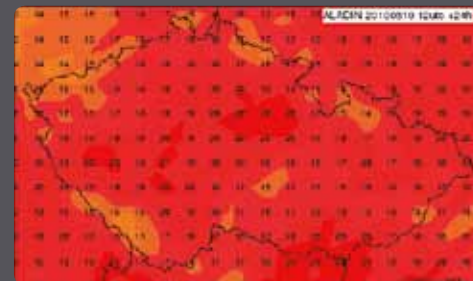
odráží zpět do atmosféry, ale zbytek těchto paprsků je zemským povrchem pohlcen. Díky tomu se povrch ohřívá a následně od něj se prohřívá i okolní vzduch – teplota vzduchu při zemi začíná stoupat. Navečer ale dodávka tepla od slunce ustává. Zemský povrch však stále vyzařuje teplo, proto se začíná ochlazovat. Od země se ochlazuje posléze i vzduch. V případě, že se na obloze v noci vyskytuje oblačnost, má funkci jakési pokličky a ztráta tepla pak není tak výrazná a rychlá jako za jasných nocí. Právě při jasných nocích nashromážděné teplo ze zemského povrchu uniká mnohem rychleji do volné atmosféry.

Ve větší výšce už nemá zemský povrch žádný podstatný vliv na teplotu vzduchu. Pokud se teplota ve vyšších hladinách atmosféry mění, má to jiný důvod než denní chod teploty u zemského povrchu. Často zůstává teplota ve výšce prakticky neměnná po celých 24 hodin, ale vzduch při zemi se v noci ochladí na mnohem nižší teplotu. Nastane tak právě ten případ, kdy ve výšce je teplota vyšší a u země nižší – vzniká teplotní inverze, tedy vzestup teploty s výškou. Tento typ inverze, kde příčinou vzniku je vychlazování zemského povrchu během jasných nocí, se nazývá inverze radiální. Na tvorbu radiálních inverzí má velký vliv konfigurace terénu. V horských údolích vznikají radiální inverze daleko častěji než na rovinách. Základním důvodem je fakt, že studený vzduch je těžší a stéká vlastní tíhou do údolí a kotlin. Tam může docházet ve studeném vzduchu ke kondenzaci vodní páry a následně ke vzniku mlh a nízké oblačnosti. To je ale spíš případ podzimních a zimních dnů, kdy délka noci, tedy vychlazování zemského povrchu, je delší než čas, během kterého se povrch slunečním zářením ohřívá. A je tu ještě jeden důvod, proč radiální inverze bývá výraznější v horských oblastech. Údolí v horách jsou chráněna před větrem, který by jinak v rovinatém terénu inverzi rozrušil.

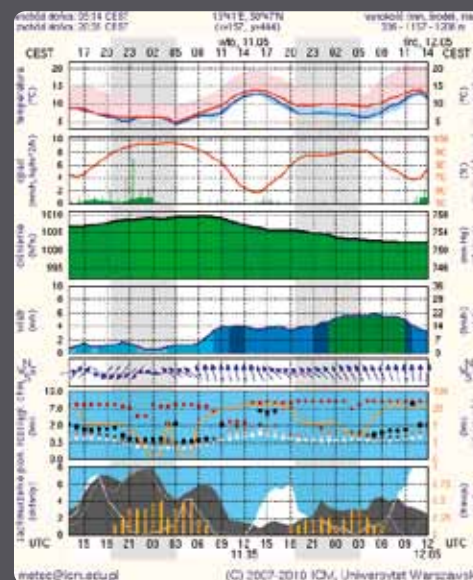
Inverze ale může vznikat i v případě, že ve vyšších vrstvách atmosféry se k nám dostává teplejší vzduch, zatímco u země zůstává vzduch chladný. K takovému stavu může docházet například při přechodu teplé fronty, kdy se při zemi před čarou fronty nachází ještě studený vzduch, ve výšce je ale s přibližující se frontou už zřetelně teplejší proudění.

Sondáž atmosféry a aerologické diagramy

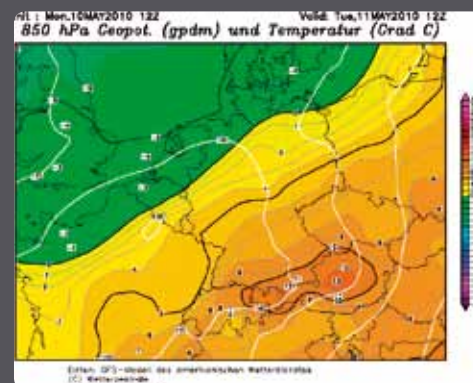
Aktuální průběh teploty s výškou se vykresluje do tzv. termodynamických diagramů. Ty jsou výsledkem sondáže atmosféry, která se v ČR provádí na dvou meteorologických stanicích: v Praze a Prostějově. Po šesti hodinách se vypouští balón s meteorologickou sondou, která měří nejen

Obr. 5: Teplota vzduchu vypočítaná modelem Aladin. (www.chmi.cz)

Obr. 6: Meteogram pro oblast Krkonoš. V pravém horním rohu jsou vypsány nadmořské výšky modelové orografie. (<http://new.meteo.pl>)

Obr. 7: O skupenství srážek rozhoduje teplota v hladině 850 hPa. Její výpočet můžeme najít například na www.wetterzentrale.de.

TABULKA 2

NADMOŘSKÁ VÝŠKA	ODPOVÍDAJÍCÍ TEPLOTA
0 m	15 °C
1 000 m	8,5 °C
2 000 m	2 °C
3 000 m	-4,5 °C
5 000 m	-17,5 °C
11 000 m	-56,5 °C

průběh teploty, ale i vlhkost vzduchu, tlak a další parametry. Záznam jejího měření je k dispozici na www.chmi.cz.

www.chmi.cz/meteo/oap/graf_ptu.php

termodynamický diagram Praha

www.chmi.cz/meteo/oap/grafb_ptu.php

termodynamický diagram Prostějov

Najdeme tu polohu případných teplotních inverzí, izotermií, směr a rychlost větru v jednotlivých hladinách. Důležitý je i průběh vlhkosti s výškou. Ten je zde vyjádřen tzv. teplotou rosného bodu, tedy hodnotou teploty, při které vodní pára obsažená ve vzduchu začíná kondenzovat. Pokud se křivka průběhu teploty a teploty rosného vzduchu přiblíží k sobě, znamená to, že vzduch je hodně vlhký. Jsou-li si obě teploty rovny, je vzduch vodní párou nasycen, vlhkost je stoprocentní. V takové vrstvě atmosféry se tvoří oblačnost, případně mlha. Na termodynamickém diagramu tedy na první pohled můžeme vidět, zda-li je vzduch natolik vlhký, že se v něm bude tvořit oblačnost.

Předpověď teploty pomocí numerických modelů

Výpočty numerických modelů – to je základ moderní meteorologie. Bez nich si už dnes žádný prognostik nedovede svoji práci představit. Ovšem používají je nejen meteorologové, některé jejich výpočty najdeme na internetu a pro předpověď počasí je můžeme jen doporučit.

Ale jak vlastně pracují? Údaje o aktuálních hodnotách meteorologických prvků, jako je například tlak vzduchu, teplota, vlhkost, vítr apod. se sbírají nejen ze synoptických stanic, ale také z mořských lodí, bójí, z letadel a radiosond prolétávajících atmosférou. Důležité jsou i údaje z meteorologických družic a radarů. Všechna data se neustále scházejí ve velkých meteorologických centrech s nesmírně výkonnými počítači. V těchto tzv. superpočítačích jsou složité programy, které se snaží matematicky popsat všechny fyzikální procesy, které probíhají v atmosféře. Jsou to tedy spousty rovnic, od pohybových rovnic, přes rovnici kontinuity až po daleko složitější vztahy. Sestavil je tým meteorologů a programátorů tak, aby model mohl spočítat, co se bude v atmosféře odehrávat. Ve skutečnosti je to celá řada čísel, které je třeba nějak přehledně uspořádat. Proto jsou vybrány některé poledníky a rovnoběžky, které tvoří na zemském povrchu síť uzlových bodů, ve kterých se pak budoucí stav atmosféry počítá. Výpočet obvykle trvá několik hodin. Jeho délka závisí na tom, pro jak velkou část zeměkoule model počítá, jak hustá je síť uzlových bodů a také na tom, na kolik dní předpověď počasí stanovujeme.

Na jaké modely se můžeme spolehnout? Vždy je důležité vědět, jak velký je čtverec, pro který se budoucí počasí počítá. Tomu čtverci je totiž přiřazena určitá „průměrná“ nadmořská výška. Ta se v případě velkého čtverce v hornatém terénu nemusí shodovat s realitou, resp. nemusí ji vyjadřovat přesně. Problémem se tak při předpovědi počasí nemusí stát jen teplota, ale také například skupenství srážek, které je přímo teplotou ovlivněno. Správné je tedy vybírat co nejpodrobnější model a zjistit si, v jak velké modelové nadmořské výšce v oblasti, která nás zajímá, počítá.

Sledovat potom můžeme buď větší oblast na mapách v několika po sobě jdoucích termínech, a nebo pokud nás zajímá jen jedno místo, můžeme vybrat tzv. meteorogram, tedy průběh jednotlivých meteorologických prvků v jedné oblasti v několika po sobě jdoucích dnech.

Teploty ve vyšších hladinách atmosféry

Už bylo řečeno, že meteorologové se zabývají hodnotami meteorologických prvků nejen při zemi, ale také ve vyšších hladinách atmosféry. Základem pro jejich zjištění jsou aerologické sondy. Pro posouzení skupenství srážek se používá hladina 850 hPa, která leží ve výšce 1500 m. Pokud v ní model počítá podnulové teploty, budou srážky sněhové, pokud jsou v ní teploty nadnulové, bude se jednat v daném termínu o déšť. Nejme-li si tedy jisti, jaké skupenství model ukazuje, je vhodné zkontrolovat právě teploty v hladině 850 hPa.

Praktické použití numerických modelů.

Zajímá-li nás vývoj teploty v jednom místě, hledáme meteorogram pro danou oblast. V horách vybíráme

me model s co nejmenším čtvercem sítě a malým krokem výpočtu (například po hodině nebo po třech hodinách). Chceme-li naopak podle očekávaných teplot vybrat lokalitu, kde se budeme pohybovat, volíme mapy v několika po sobě jdoucích termínech. Pokud jsou teploty relativně nízké a budou-li se v termínu předpovědi vyskytovat srážky, měli bychom ještě pohledem na teploty v hladině 850 hPa, tedy 1500 m, prověřit, zda-li nebude sněžit. To, jak už bylo řečeno, může na českých a moravsko-slezských horách v průběhu roku kdykoli.

Důležitá je spolehlivost výpočtu modelu. Obecně platí, že modely jsou schopny počítat relativně spolehlivě i na 5 až 7 dní dopředu. Pokud si chceme ověřit, že si je model v předpovědi jistý, podíváme se na jeho výpočty v několika termínech po sobě, tedy například v 12, 15, 18 atd. hodin. Shodují-li se pro termín, který nás zajímá, je spolehlivost předpovědi velká. Pokud se v každém termínu dozvíme něco jiného, je třeba dál ověřovat. Například pomocí jiného modelu.

Pro správný výpočet modelu je důležitá hustota staniční sítě. Čím více dat do modelů přichází, tím přesnější mohou být jeho prognózy. A znalost aktuálního stavu počasí je velmi důležitá i z hlediska bezpečného pohybu na horách. Proto HS ČR ve spolupráci s Českým hydrometeorologickým ústavem a Luční boudou postavila právě na Luční boudě novou automatickou meteorologickou stanicí. Data z ní poskytovaná jsou k dispozici na webu ČHMÚ.

Tak hodně zdaru a trpělivosti. S časem se určitě mnohonásobně vrátí. Jen jde o to vysledovat, jak kterému modelu předpovědi v oblasti, která nás zajímá, vycházejí.

Alena Zárybnická

JETÍK MÁ SOUTĚŽ PRO DĚTI!

Figurka Jetíka je patronem soutěže pro dětské čtenáře časopisu Horské služby. Jetík dětem popisuje svá dobrodružství a vymýšlí různé soutěže.

**norska
moda.cz**

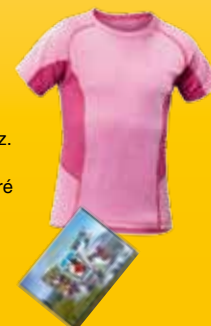
Vyhrajte hodnotné ceny, které věnovala Norská móda a Horská služba.

SOUTĚŽNÍ OTÁZKA: Nejbezpečnější je v horách chodit po:

- a) vyšlapaných stezkách
- b) značených turistických trasách
- c) korytem vyschlého potoka

Odpovídejte do 30.10.2010 na webu www.horskaslužba.cz nebo na www.norskamoda.cz. Do poloviny prosince provede vylosování výherců náčelník HS Jiří Brožek. Zveřejnění výsledků hledejte na uvedených webech, stejně jako vylosování soutěže z čísla 3, které provedl Jiří Brožek s Rostislavem Vondruškou, ministrem pro místní rozvoj.

**CENY: 1x dětská softshellová bunda BERGANS
3x dětské tričko DEVOLD s obrázkem Jetíka
20x DVD Horská služba – Jak se chovat na horách**

HORSKÁ SLUŽBA PRO BEZPEČNOST DĚTÍ!

JETÍK PODLE ZNAČEK NEBO PODLE STOP???

A JEHO MOUDRA...
©K.MAGAS @ VOJA-KAMARAD.CZ

PARTA DĚTÍ DOLE Z MĚSTA, HLEDAJÍ V MAPĚ, KUDY CESTA...

SEJDEME TU Z CESTY... RADŠI...
...PO STOPÁCH TO BUDE KRATŠÍ!

UFUFF...

DO NEBE SE STĚŽÁ KLŮPI...
JEŠTĚ ŽE TU JSOU TY STOPY!!

V HLAVĚ AŽ JE Z TOHO BRNÍ, KLUBKÁ SKÁLA SAMÉ TRNÍ...
OJOOJ... KDO VYMYSLĚL TUHLE TŮRU? ZPĚT TO NEJDE JENOM VĚHŮRU

MEZITÍM SI JETÍK VOLÍ: JAK SE DOSTAT DO ÚDOLÍ? JEŠTLI CESTOU PODLE ZNAČEK NEBO ZKRÁTKOU COĚ MÁ HÁČEK: ŠEL TUDY UŽ SICE PLÁNO VŠAK VÍ, ŽE JE TO ZKRÁTKA

OUHA! STABILNĚ JE SCHVÍLE POUHÁ! V MÍSTĚ KUDY VEDE ZKRÁTKA UKLIČUJTE HU NAHLE...!! TLAPKA

HOPLA! A JAKO ŽIVÁ LAVINA

SMĚTE DÍTKA NEVINNÁ... TÍCO DO KOPCE SE ZKRÁTKOU VALÍ... S JETÍKEM SE V KLUBKU VALÍ

PŘES VĚŠY A KAMENNÁ SMRČKY

JEJDA A JSME ZNOVA DOLE

PO SVAHU TO PĚKNĚ KLŮŽE SAMÉ DAHNO, DOLE LOUŽE SKONČILI TAK VŠICHNI V MĚJKU ŽAS U PRVNÍHO ROZCESTNÍKU

ŽBLUŇK...

TUK TUK... ŘEKNU VÁM TEĎ MOJI MILÍ, ŽE JEN ZNAČKY VEDOU K CÍLI NEZKRACUJTE PROTO STEŽKY AŽ TO V HORÁCH MÁME HEZKÝ

HMHN MOUDŘE JETÍK TRAVÍ KDYŽ SE ZVEDÁ Z TRÁVY...

JETÍKOVA SOUTĚŽ PRO DĚTI! Viz předchozí strana 16

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI V HORSKÉM PROSTŘEDÍ A NEJEN TAM

Situace, kdy je potřeba poskytnout první pomoc při náhlých stavech ohrožujících lidské zdraví či život, se mohou přihodit kdykoliv a kdekoliv a je potřeba s nimi počítat. Samotná činnost při poskytování první pomoci na místě se odvíjí od úrovně znalostí a zkušeností svědků události v problematice první pomoci. V naprosté většině případů jde o pomoc laiků s ochotou a snahou pomoci poškozenému.

Ztížená dostupnost hor

Dostupnost následné odborné přednemocniční péče, zajišťované převážně Zdravotnickou záchrannou službou (ZZS), je pochopitelně odlišná, pokud jde o náhlé stavy poruchy zdraví lokalizované v městských aglomeracích či na venkově, kde je zákonem stanovená 15 minutová dojezdová doba posádek ZZS. Jiné je to ve vzdálených či hůře dostupných oblastech, mezi které patří horské prostředí. Je tedy nutné s touto skutečností počítat a z tohoto hlediska se na pobyt v horách připravit.

Základní pravidla

Pohyb v horách je vždy spojen s větší fyzickou námahou, a proto je nutné přizpůsobit náročnost plánované trasy fyzické kondici i aktuálnímu zdravotnímu stavu. Vzdálenost, převýšení a charakter terénu jsou rozhodujícími činiteli pro zhodnocení náročnosti výletu. Nejdůležitější zásady zní: nepřeceňovat své síly, reagovat na změny počasí a zbytečně neriskovat! Chronicky nemocní lidé by měli mít u sebe vždy léky používané při akutním zhoršení jejich nemoci. Ovšem i při dodržování několika jmenovaných pravidel může dojít k situacím, které je potřeba řešit rychle a s chladnou hlavou.

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI U VYBRANÝCH STAVŮ

Náhlá zástava krevního oběhu

Mezi nejčastější příčiny patří akutní infarkt myokardu, masivní embolizace plic, závažné poruchy srdečního rytmu, dušení aj. Z úrazů pak především mozkelebeční poranění, šokový stav spojený se ztrátou velkého množství krve a úrazy elektrickým proudem.

Náhlou zástavu oběhu s následnou potřebou neodkladné resuscitace je nutné zahájit okamžitě, přičemž postižený člověk je v bezvědomí, nereaguje na oslovení, nehýbe se a nedýchá.

Doporučuje se vyšetřovat zraněného v poloze na zádech a po uvolnění dýchacích cest. Nejjednodušší cestou k jejich uvolnění je záklon hlavy a zkontrolování, popř. následné vyčištění dutiny ústní.

Vyčištění dutiny ústní

V případě čistě tekutého obsahu může k odstranění napomoci již samotná poloha hlavy (otočením hlavy na bok), pevné předměty odstraňujeme prsty, jen když je zřetelně vidíme a můžeme

uchopit, jinak můžeme situaci naopak zhoršit zatlačením překážky hlouběji do dýchacích cest.

Kdy zahájit resuscitaci

Pokud i přes volné dýchací cesty necítíme na své kůži (tváře či ruky přiložené k ústům postiženého) proud vydechaného vzduchu, nevidíme dýchací pohyby hrudníku a neslyšíme vdech ani výdech postiženého, je nutné stanovit zástavu dechu a zahájit neodkladnou resuscitaci.

Resuscitace

Tuto zahajujeme nepřímou srdeční masáží. Hranu dlaně dominantní ruky přiložíme na střed kosti hrudní postiženého a dlaň druhé ruky na hřbet ruky spočívající na hrudní kosti. Prsty obou rukou necháme natažené nebo je můžeme proplést. Napjatýma rukama stlačujeme hrudní kost tak, abychom ji promáčkli 4 až 5 cm, ponecháváme dlaň neustále v kontaktu s hrudní kostí a stlačujeme frekvencí 100krát za minutu. Po 30i stlačeních provedeme záklon hlavy, stiskneme ukazovákem a palcem nosní křídla postiženého, mírně otevřeme jeho ústa, nadechneme se, obemkneme svými ústy ústa postiženého a provedeme 2krát za sebou umělé vdech trvajících asi 1 sekundu. Poté opět provedeme 30krát stlačení hrudní kosti a následují opět 2 umělé vdechy. Celý cyklus opakujeme stále dokola, dokud se postižený nezačne hýbat či spontánně dýchat, do příjezdu ZZS nebo do našeho vyčerpání.

Neodkladnou resuscitaci je možné provádět v jednom záchránci nebo ve dvou, kteří se mohou střídát v obou činnostech. Vždy je však nutné dodržovat základní poměr 30:2 a minimalizovat jakékoli zdržení při změnách pozic.

Obstrukce dýchacích cest cizím tělesem

Nepatří k častým případům, nicméně za jistých okolností může způsobit život ohrožující stav. Dospělí nejčastěji vdechnou potravu (drůbež, maso,

rybu), děti cukrovinky, hračky, mince. Závažnost stavu je vyjádřena velikostí tělesa a poruchou vědomí. Pokud je dospělý při vědomí, schopen kašlat, je závažnost mírná: pobídeme ho ke kašli v předklonu s oporou. Jakmile ztratí vědomí, popř. dýchací pohyby nevedou k výměně plynů, je závažnost kritická a průběh rychlý. Opakované údery do zad a Heimlichův manévř použijeme k odstranění cizího tělesa z dýchacích cest, není-li toto pacient schopen provést vlastními silami, zejména usilovným kašlem.

Technika provedení Heimlichova manévru

Zachránce se postaví za pacienta a obejmě ho kolem trupu. Jednu ruku sevřenou v pěst umístí pod mečovitý výběžek v krajně nadbřišku, druhou rukou ji uchopí a prudce „vtlačí“ nadbříšek postiženého směrem k bránici. Tento pohyb se několikrát opakuje. Manévř lze provést u pacienta vestoje, vsedě i vleže na boku. Vleže na znak stlačujeme u velmi těžkých pacientů, příp. u bezvědomých nadbříšek zepředu oběma rukama vzhůru; u těhotných tlačíme na dolní část hrudníku. Manévř lze podpořit i vhodnou polohou posti

DŮLEŽITÉ INFORMACE MĚJTE VŽDY PŘI SOBĚ

Elektronická zdravotní knížka (EZK) je exkluzivní služba pro pojištěnce Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR

Zřídte si zdarma EZK na vybraných registračních místech a www.izip.cz

ženého: při poloze hlavou níže tělo spolupůsobí gravitace a vypuzené těleso nemůže „zapadnout“ zpět. Úder do zad provedeme u malých dětí dlaní naplocho mezi lopatky, u větších a dospělých pacientů sevřenou pěstí.

Křečové stavy

Příčinou křečových stavů podobně jako jejich projevů je celá řada. Křečový stav může být spojen s bezvědomím (nejčastěji epilepsie nebo mozokolebeční úrazy), ale také může být lokalizován jen na určitou svalovou skupinu těla. Zejména při stavech spojených s bezvědomím a křečovou aktivitou celého těla je nutné v rámci první pomoci zajistit, aby se postižený nezranil o předměty ve svém okolí a po záchvatu kontrolovat základní životní funkce.

Stavy dušnosti

Náhlé stavy dušnosti se vyskytují často při průduškovém astmatu, kdy se u nemocných objevuje pocit nedostatku dechu spojený s obtížným výdechem a neklid. Nemívají bolesti.

V rámci první pomoci je slovně uklidníme a pomůžeme s aplikací léků, které nemocní nosí u sebe.

Na koho se obrátit?

Ve všech případech, pokud jste svědky náhlého a neočekávaného zhoršení zdravotního stavu, závažného úrazu nebo děje, který zřejmě bude mít za následek úraz nebo jiné poškození zdraví, volejte telefonní číslo 155. Jednak kontaktujte odbornou zdravotnickou pomoc, ale současně můžete na této tísňové lince i konzultovat váš postup v rámci první pomoci. Telefonní číslo 112 je určeno především pro cizince, kteří neznají národní tísňová čísla, a dále pro ty, kteří z jakéhokoliv důvodu národní tísňová čísla volat nemohou. Týká se to např. případů, kdy mobilní operátor volajícího nemá v daném místě pokrytí. Pokud je zde pokrytí jakéhokoliv jiného operátora, lze volat číslo 112 z libovolného mobilu, a to i bez SIM karty.

MUDr. Roman Vrbka

PŘED VRTOCHY HORSKÉHO POČASÍ VÁS SKUTEČNĚ OCHRÁNÍ JEN KVALITNÍ A FUNKČNÍ OBLEČENÍ!

Oblečení do hor musí být funkční za třesnutého mrazu, ve sněhové vánici, během slunečného jarního dne i ve dnech kdy i ve výškách vládne vedro. Na každý výlet buďte vybaveni podle hesla: „Neexistuje špatné počasí, stačí jen odpovídající oblečení.“

Oblékáme na sebe několik vrstev, jejich počet závisí na aktuálním počasí. Oblečení nepodceňujeme ani v létě, kdy během dne často dochází ke změnám počasí, především k bouřkám a ochlazení.

Funkční spodní prádlo

Slipky, spodky, tričko s krátkým nebo dlouhým rukávem, vše různé tloušťky – podle ročního období. V současnosti je k dostání skvělé prádlo z vlny merino, které svými vlastnosti předčí zavedené syntetické tkaniny. Vlna hřeje, dokonce i vlhká, má schopnost termoregulace, výbornou prodyšnost nepáchne ani po opakovaném propocení a chrání před UV zářením. Důležité jsou kvalitní ponožky, které dobře obepínají nohu, jsou akorát teplé a noha se v nich potí co nejméně.

Kvalitní spodní prádlo má vždy ploché švy a ploché gumy, musíme se v něm cítit příjemně a nesmí nás omezovat v pohybu.

Bunda a kalhoty z materiálu typu softshell

Oblečení do 90 % počasí – neprofoukne, prodyšné, pružné, odolné proti oděru, hřejivé, nepromokavé (s omezením). Skvělé vlastnosti softshellu oceníme hlavně při túrách, kdy pofukuje citelný vítr (vyšší polohy) a není moc zima ani neprší.

Zateplovací vrstva

Používáme hlavně v zimě, ale i při jarních nebo podzimních túrách. Osvědčené jsou vesty a bundy z peří nebo z Primaloftu. Díky izolační vrstvě je tato vrstva málo prodyšná a nehodí pro intenzivní pohyb. Jako zálohu pro případ náhlého ochlazení se hodí mít vždy v batohu miniaturně sbalitelný péřový pulover nebo vestu. Výborné jsou teplé vlněné ponožky, které po túře vyměníte za propocené ponožky z pohorek.

foto: Bergans of Norway

Svrchní bunda a kalhoty

Oblečení s kvalitní membránou (např. Dermizax, Cutan atd.) nepromokne ani neprofoukne. Svrchní oblečení nosíme většinou v batohu, oblečeme ho až při zhoršení počasí (ochlazení, vítr, déšť). Většinu času na túře je vhodné strávit v softshellovém oblečení, které je pohodlnější (měkčí, prodyšnější).

Michal Bulička

CO OBLÉKAJÍ ČLENOVÉ HS

Profesionálové a dobrovolníci Horské služby ČR oblékají funkční termoprádlo značek Devold a Grifone, softshellovou vrstvu Bergans of Norway a Klättermusen, nepromokavé svrchní oblečení Bergans s membránou Dermizax, zateplené lyžařské oblečení Vist a rukavice Ziener a Scott. Horskou službu si nelze představit bez červeného svetru, utkaného speciálně v Dale of Norway.

PÁD A VYPROŠTĚNÍ PARAGLIDISTY

Jednoho krásného letního dne byl na Javorovém cvrkot už od rána. Termika byla pro paraglidisty ideální, a tak se nebe nad Beskydami rychle zaplnilo odvážnými lidmi na létajících strojích. Počasí doslova vyzývalo k přeletu nad Beskydami. Toho samozřejmě využila řada pilotů

Celý den probíhala služba byla bez sebemenší události, nad hlavami na Javorovém padáky šustily ve vzduchu a den přecházel k večeru. Vtom zazvonil telefon. Řekl jsem si v duchu „to potřebuje někdo poradit, kam má jet na kole“. Ve sluchátku zněl trochu vystrašený hlas s přízvukem podobným mému dětskému hrdinovi „míšovi Ušatkovi“. Telefonoval pilot padáku polské národnosti, který, jak říkal, spadl na strom, má jen pár povrchových ran a neví, kde je. Přes telefon jsme ho trochu uklidnili a dostali jsme z něho informaci, že u sebe nemá pomocnou šňůru, aby se spustil. Potvrdil nám, že padák je na stromě dobře zamotaný, takže pád „asi“ nehrozí, ale jinak je tak dvacet metrů nad zemí a kolem jsou jenom hory a nikde nikdo. Zeptal jsem se ho, jestli má s sebou GPS. Naštěstí ji měl, a tak nám rychle nadičkoval souřadnice. Po zadání souřadnic do GPS se objevil terén v úbočí hory Ropice v katastru obce

Morávka. Sbalili jsme materiál potřebný k vyproštění paraglidisty (lana, karabiny, úvazky a stoupací železa) a rychle nastoupili do auta. Chtěli jsme se vyhnout záchraně za tmy, je to hned za hřebem, tak to snad stihneme.

Dojezd, až na místo nehody nebyl možný, a tak nezbyvalo nic jiného, než vzít materiál a jít podle GPS pěšky. Po půl hodině od vystoupení z auta se v nepřístupném terénu nad námi houpe osoba. Je asi v pořádku, protože mě prosí, ať nahoru vezmu papírosy – cigarety. Má ale smůlu, nikdo z nás nekouří. Vyproštění probíhalo podle metodiky sundávání osob ze stromu pomocí stoupacích želez. Vůbec nás nepřekvapilo, že si, jak už to bývá, postižený opět vybral nejvyšší a nejtenčí buk široko daleko. Dvacet pět metrů holý tenký kmen a nahoře pět větví a v nich zamotaný padák. Postižený sedí v sedačce padáku. Dolezl jsem k němu a zjišťuji, že se trochu klepe zimou a je v lehkém

šoku. Uklidňuji ho, cvakám ho k sobě a odepínám z padáku. Trošku s námi šubne, ale borcovi se evidentně ulevilo. Až dole se nám přiznal, že když visel, tak se s ním padák propadl zhruba o pět metrů. Podruhé se mu ulevilo, když jsem mu řekl, že visel tak dobře a nadlehčil se o mě, že jsem mu nemusel přerezat šňůry od velmi drahého padáku.

Poté jsme mu ošetřili drobná povrchová zranění a za tmy dovezli na Javorový. Celá akce trvala čtyři hodiny. Chlap měl štěstí, že měl dobít mobil a GPS. Příště taky musím vzít ty cigarety...

Libor Kluz

PÁD PRVOLEZCE V TISSKÝCH STĚNÁCH

Sotva roztály poslední zbytky sněhu a skončila zima, začala se v Krušných horách naplno rozjíždět lezecká sezona. Byl krásný slunný dubnový víkend, když na stanici Horské služby v Tisé zvoní telefon: „Horská služba Tisé, prosím?“ Na druhé straně se ozývá: „Pokladna Tiské stěny, máme hlášený úraz ve skalách na Dvojitě věži, jedná se o pád prvolezce...“

Záchranáři získávají ještě několik informací, berou potřebný materiál pro záchranu ve skalním terénu a v krátké době vyrážejí na místo nehody, ke zmiňované Dvojitě věži.

Po příjezdu provádějí komplexní vyšetření zraněného, který dopadl až „na podlahu“. Při vši smůle to nebylo do písku po skalami, ale na skalní plotnu. O to je pád tvrdší a nebezpečnější.

Po vyšetření záchranáři zjišťují, že lezec utrpěl zlomeninu dolní končetiny v oblasti bérce

a zlomeninu horní končetiny. Obě zlomeniny následně fixují. Mezitím od lezce zjišťují, jakým způsobem k celé nehodě došlo: „No lezl jsem tuhle sedmu (obtížnost cesty) a ve stěně jsem zjistil, že cestu asi nedolezu. Rozhodl jsem se tedy, že slezu dolů a přitom jsem z cesty vypadl. Spadl jsem do smyčky, kterou jsem měl založenou jako postupové jištění, ale ta pád neudržela a vytrhla se. Chyba. Byl to mžik a byl jsem na zemi,“ ukončil lezec své povídání.

Říkáme si: „Hoch měl tedy štěstí, že pád nedopadl hůř.“ V té chvíli už ho ale transportujeme ze skal k přivolanému vozidlu Záchrané služby, kde jej předáváme posádce. Akci úspěšně ukončujeme a vracíme se zpět na stanici.

Na závěr konstatujeme obvyklý fakt: „Nepřeceňujte své síly a schopnosti, obzvláště pak na začátku lezecké sezony!“

Miroslav Račko

EVAKUACE Z LANOVEK

V českých horách se v posledních letech rozrůstá počet sedačkových lanových drah, které zvyšují úroveň a kvalitu lyžařských středisek. Tato skutečnost se dotkla i Horské služby, která by v případě poruchy lanové dráhy byla jednou ze složek, která by prováděla evakuaci pasažérů.

Na tuto skutečnost se členové HS připravují během praktických cvičení, při kterých používají speciální vybavení a techniku.

Vyhláška ukládá provozovatelům sedačkových a kabinových lanovek zabezpečit evakuaci pasažérů při vzniku nepředvídatelné události. Provozovatel musí být na evakuaci vybaven potřebným materiálem a evakuačním plánem. Evakuaci provádí za pomoci nasmlouvaných organizací většinou Horská služba nebo Hasičský záchranný sbor. Každý provozovatel lanovky musí být vybaven doporučeným materiálem, dodaným výrobcem lanové dráhy. Okrsek Horské služby, v jehož působnosti je lanová dráha, se musí seznámit s vybavením, se

kterým provozovatel provádí evakuaci a musí s ním být proškolen. Evakuace se provádí způsobem, při kterém jsou kladeny požadavky na bezpečnost, spolehlivost a rychlost.

Členové HS při provádění evakuace cestujících z lanových drah používají certifikované pomůcky, které musí procházet každoročními revizemi.

Pokud jsou cestující podchlazení nebo mají jiné zdravotní problémy, je nutno je po spuštění na zem dopravit do bezpečí pomocí svozných prostředků – sněžných skútrů nebo terénních čtyřkolek. Toto provádí další podpůrné skupiny záchranářů.

V České republice jsou lanové dráhy od různých výrobců, různých typů a stáří, proto je třeba cvičení

provádět na jednotlivých lanových drahách vzhledem k specifičnosti jednotlivých zařízení.

Další způsob evakuace z lanovky je pomocí vrtulníku, kdy je záchranář vysazen na sedačku (pomocí podvěsu, slanění nebo palubního jeřábu) a následně postupuje dle výše popsané metodiky.

Druhou variantou je odnos cestujících na laně pod vrtulníkem na bezpečné místo nebo jsou cestující transportováni na palubu vrtulníku pomocí palubního jeřábu. Tato metoda je sice rychlejší, ale je závislá na příznivých povětrnostních podmínkách a možnostech nasazení vrtulníku do akce.

Michal Klimeš, náčelník HS Jeseníky

POSTUP PŘI VYPROŠTOVÁNÍ CESTUJÍCÍCH

- Dvoučlenné družstvo záchranářů vybavené soupravou záchranného zařízení se dopraví na určené místo na trati lanové dráhy, které je stanoveno evakuačním plánem.
- Členové družstva si nasadí celotělový záchranářský úvazek, ochranné přilby a nachystají si vybavení.
- Jeden ze záchranářů vyleze na sloup lanové dráhy, přičemž je jištěn kolegou ze země (jistící stanoviště u podpěry).
- Záchranář je zajištěn za konstrukci zábradlí a pak na laně přes záchranářskou kladku.
- Po dosažení sedačky nainstaluje záchranář jistící bod na hlavní závěs sedačky.
- Zasahující záchranář navlékne cestujícím evakuační trojúhelník, zapne do něj lano a uvolní ochranný rám sedačky. Dole stojící kolega spustí zachraňovanou osobu na zem.

EVAKUACE Z LANOVKY NA ZADOVĚ

Je 13. srpna a krásné letní počasí láká k výletům do šumavské přírody. Skupinka turistů a cyklistů nasedá na sedačkovou lanovou dráhu na Zadově. Během jízdy si pasažéři lanovky užívají pohled na malebné předhůří Šumavy a chalupy roztroušené po horských stráních.

Náhlé zastavení lanovky však přeruší poklidnou jízdu pasažérů. Minuty čekání přerušuje hlášení obsluhy lanovky: „Vážení cestující, došlo k náhlé poruše našeho zařízení, vyčkejte prosím, bude provedena vaše evakuace“.

Tuto informaci dostává i dispečer Horské služby na Špičáku s žádostí o pomoc při evakuaci pasažérů. Je krátce před jedenáctou hodinou a záchranné družstvo horské služby se přesunuje do prostoru sedačkové lanovky na Zadově. Krátká porada záchranářů s obsluhou lanovky, předání počtu pasažérů, příprava vybavení pro evakuaci a záchranná akce může začít. Rychlý výstup zá-

chranaře na hlavní stožár, založení kladky, odjištění kolegou a záchranář se po hlavním nosném laně přibližuje k prvním zachraňovaným. Starší pasažéři jsou poněkud vystrašení, mladší berou tuto nenadálou situaci jako malé zpestření svého pobytu na horách a během záchranné akce ještě vtipkují se záchranáři a hlasitě podporují ostatní pasažéry: „Za pár kaček ještě máte babi atrakci, jak na Matějský pouti. To až budete doma vnučatům vyprávět, tak vám to neuvěří.“ Žertovné poznámky skupinky mladých cyklistů se nesou celým údolím. Poslední pasažér je v pořádku dopraven na pevnou zem. Ještě zbývá sundat kola

zavěšená na dalších sedačkách a záchranná akce je po dvou hodinách ukončena. Náhle se obloha zatahuje. Přichází krupobití, prudký déšť a blesky křičí srpnovou oblohu. „Tak tohle bylo přímo na chlup přesně,“ komentuje celou situaci obsluha lanové dráhy a děkuje záchranářům Horské služby za rychlou pomoc a dobře odvedenou práci.

Michal Jandura, náčelník HS Šumava

DEVOLD®
VLNĚNÉ TERMOPRÁDLO

MULTI SPORT (PRVNÍ VRSTVA)

Měkké, lehké a prodyšné prádlo v moderních barvách, ve kterém se za všech okolností budete cítit skvěle. Je vyrobené z jemné 100% přírodní vlny merino. Multi Sport se hodí pro sportovní aktivity i všední dny. Tenká tkanina z vlny merino ho předurčuje do teplejších dnů nebo jako první vrstvu po celý rok.

Triko Multi Sport je ideální náhradou dosud nejrozšířenějších, umělých tkanin nebo bavlny. Při stejné síle materiálu je vlna mnohem teplejší a zároveň velice prodyšná! I při dlouhodobém nošení bez praní je stále příjemná a nezapáchá.

Díky úpravě Total Easy Care® můžete prát v pračce i sušit v sušičce.

Bergans
OF NORWAY

STAN TEEPEE

Život ve stanu teepee je velmi společenský. Je zde spousta prostoru pro vzájemnou komunikaci, vaření i jídlo. V plášti stanu jsou při zemi velké větrací otvory, které lze při změně počasí pohodlně uzavřít zevnitř. Stabilitu ve větru zajišťují kotevní lanka. Stan Teepee se vyznačuje velmi nízkou hmotností a proto se snadno přenáší. Pro zvýšení komfortu lze pořídit voděodolnou podlahu a moskytiéru.

Kapacita 10–12 lidí (velikost L, dále 2 menší velikosti S a M), hmotnost 6,6 kg, Plocha na spaní: 20 m², výška 336 cm.

OUTDOOROVÉ OBLEČENÍ A VYBAVENÍ

Esbitt
ESTABLISHED SINCE 1936

SKLÁDACÍ GRIL Z NEREZU

Gril na dřevěné uhlí je ideální pro grilování na cestách. Lze jej rychle složit a snadno s ním lze cestovat v přepravní tašce velikosti notebooku! Paličem je osvědčené dřevěné uhlí, k jehož skladování poslouží vak na uhlí (součástí složeného grilu). Kompletní gril uložíte do tašky, která se pohodlně nosí a díky vodotěsné povrchové úpravě brání zvlhnutí dřevěného uhlí. Vak má zapínání na suchý zip a nastavitelné ramenní popruhy. Gril je výškově nastavitelný na 3 stupně a má odnímatelnou rukojeť. Hmotnost grilu 2,5 kg

VAŘENÍ V PŘÍRODĚ

norskamoda.cz

northtrappers

Generální dovozce pro ČR a SR,
Jarošova 2, Litoměřice, tel.: +420 416 738 846-8
info@norskamoda.cz, www.norskamoda.cz

KDE NÁS NAJDETE

Sídlo společnosti

Horská služba ČR, o.p.s.

543 51 Špindlerův Mlýn 260

IČ 27467759

Tel.: 499 433 230

Administrativní centrum

Horská služba ČR, o.p.s.

Za potokem 46/4

106 00 Praha 10

Tel./fax: 272 658 553

SEZNAM A SPOJENÍ NA OBLASTI HORSKÉ SLUŽBY ČR, O.P.S.

HORSKÁ SLUŽBA ŠUMAVA

Dům HS

Špičák 56

340 04 Železná Ruda

tel./fax: 376 397 100

náčelník: Michal Janďura

mail: hssumava@hscr.cz

pohotovostní číslo: 376 397 273

Stanice HS Šumava

- Dům HS Špičák č. p. 56, 340 04 Železná Ruda, tel. a fax: 376 397 273
- Stanice HS Prášíly č. p. 167, 342 01 pošta Sušice, tel.: 376 397 273
- Stanice HS Zadov č. p. 118, 384 73 pošta Stachy, tel. a fax: 388 428 193
- Stanice HS Kvilda č. p. 47, 384 93 pošta Kvilda, tel.: 388 428 193
- Stanice HS Kubova Huť, 385 01 pošta Horní Vltavice, tel.: 388 436 312
- Stanice HS Nová Pec, 384 62 pošta Nová Pec, tel.: 388 336 202
- Stanice HS Kramolín č. p. 53, 382 78 Lipno nad Vltavou, tel. a fax: 380 736 081

HORSKÁ SLUŽBA KRUŠNÉ HORY

Dům HS 362 62 Boží Dar 204

fax: 353 815 150

náčelník: Güttner Miroslav

mail: guttner@hscr.cz,

hskrusnehory@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 353 815 140

Stanice HS Krušné hory

- Dům HS Boží Dar č.p. 62, 362 62 Boží Dar, fax: 353 815 150, tel.: 353 815 140
- Stanice HS Telnice, 403 38 Telnice, tel.: 472 714 074
- Stanice Bouřňák, tel.: 417 878 018
- Stanice HS Pernink, 362 36 Pernink, tel.: 353 892 177

- Stanice HS Měděnec, 431 84 Měděnec, tel.: 474 396 107
- Stanice HS Český Jiřetín, tel.: 476 117 041
- Stanice HS Klíny, tel.: 476 116 028
- Stanice HS Nové Hamry, tel.: 353 925 936
- Stanice Tisá od 1. 5.–30. 9. letní služba, tel.: 475 222 638

HORSKÁ SLUŽBA

JIZERSKÉ HORY

Dům HS 468 12 Bedřichov u Jablonce

nad Nisou, tel./fax: 483 380 073

náčelník: René Mašín

mail: masin@hscr.cz

hsjizerskehory@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 483 380 073

Stanice HS Jizerské hory

- Dům HS Bedřichov č. p. 277, 468 12 Bedřichov, tel./fax: 483 380 073, tel.: 483 380 204
- Stanice HS Ještěd, U Lanovky – Horní Hanychov, 460 00 Liberec, tel.: 482 771 025
- Stanice HS Severák, Hrabčovice 257, 46811 pošta Janov nad Nisou, tel.: 483 380 218
- Stanice HS Špičák, Albrechtice 1007, 46843 Albrechtice, tel.: 483 381 566
- Stanice HS Jizerka, osada Jizerka, 468 50 pošta Horní Polubný, tel.: 602 441 616

HORSKÁ SLUŽBA KRKONOŠE

Dům HS

543 51 Špindlerův Mlýn

tel./fax: 499 433 239, 499 433 230

náčelník: Adolf Klepš

mail: hskrkonoše@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 602 448 338

Stanice HS Krkonoše

- Dům HS Špindlerův Mlýn č. p. 260, 543 51 Špindlerův Mlýn, tel./fax: 499 433 230 (239), 602 448 338
- Stanice HS Harrachov č. p. 456, 512 46 Harrachov, tel.: 481 529 449, 602 448 334
- Stanice HS Rokytnice nad Jizerou č. p. 112, 512 45 Rokytnice n. J., tel.: 481 523 781, 602 167 470
- Stanice HS Strážné č. p. 192, 543 52 Strážné, tel.: 499 434 177, 720 470 276
- Stanice HS Pec pod Sněžkou č. p. 178, 542 21 Pec pod Sněžkou, tel.: 499 896 233, 602 448 444

- Luční bouda služebna HS tel.: 499 736 219, 739 205 391
- Pouze v zimním období:**
- Stanice HS Pomezní boudy, 542 27 Horní Malá Úpa 128, tel.: 499 891 233, 606 157 935
- Stanice HS Černý Důl, tel.: 721 488 470
- Stanice HS Janské Lázně, tel.: 499 895 151, 606 157 936
- Stanice HS Benecko, tel.: 725 838 762
- Stanice HS Žacléř, tel.: 721 031 928
- Služebna HS Vítkovice, tel.: 720 486 037

HORSKÁ SLUŽBA ORLICKÉ HORY

Dům HS 517 91 Deštné v Orlických

horách 332, tel.: 465 391 100,

fax: 465 391 277, náčelník: Josef Šifra

mail: sifra@hscr.cz

pohotovostní číslo: 602 385 555

Stanice HS Orlické hory

- Dům HS, Jedlová 332, 517 91 Deštné v Orl. h., tel./fax: 494 663 152
- Stanice HS Říčky, 517 62 Říčky v Orlických horách, tel.: 494 595 735
- Stanice HS Čenkovice 83, 56164 Čenkovice, tel.: 465 391 100

HORSKÁ SLUŽBA JESENÍKY

Dům HS Červenohorské sedlo

790 85 pošta Domašov č. 73

tel./fax: 583 295 108

náčelník: Michal Klímeš

mail: klimes@hscr.cz,

hsjeseniky@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 602 666 603

Stanice HS Jeseníky

- Dům HS Červenohorské sedlo, Domašov 76, 790 85 Domašov, tel./fax: 583 295 108, tel.: 583 295 111
- Stanice HS Velké Vrbno č. p. 39, 788 32 Staré Město pod Sněžníkem tel.: 583 294 110, pouze v zimním období
- Stanice HS Skřítek, Sobotín č. p. 17, 788 16 Sobotín tel.: 583 237 104, jen so, ne
- Stanice HS Ramzová, 788 25 Branná č. p. 3 tel.: 583 230 075
- Služebna HS Petříkov, 788 25 pošta Branná, pouze v zimním období

- Stanice HS Ovocárna, 79324 Karlova Studánka 273, tel.: 554 799 020
- Stanice HS Karlov, Malá Morávka č. p. 87, 79336 Malá Morávka, tel.: 554 273 112
- Stanice HS Dolní Morava, Dolní Morava č. p. 78, 56169 pošta Králíky, tel.: 465 634 139

HORSKÁ SLUŽBA BESKYDY

Dům HS

Ondřejnická 896

739 11 Frýdlant nad Ostravicí

tel.: 597 431 701

náčelník: Ing. Radim Pavlica

mobil: 606 769 011

mail: pavlica@hscr.cz, hsbeskydy@

horskaslužba.cz

www.beskydy.cz/horskaslužba

pohotovostní číslo: 606 769 010

Stanice HS Beskydy

- Dům HS, Ondřejnická 896, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí, tel.: 597 431 700
- Stanice HS Radhošť, Horní Rozpíté 0122, 756 55 Dolní Bečva
- Stanice HS Javorový, Oldřichovice 655, 739 58 Tyra, tel.: 597 431 703
- Stanice HS Grůň, Staré Hamry 0185, 739 15 Staré Hamry, tel.: 558 437 871
- Stanice HS Pustevny, Trojanovice 662, 744 01 Frenštát p. R., tel.: 597 431 707
- Stanice HS Kohútka, 756 04 Nový Hrozenkov 037, tel.: 597 431 709
- Stanice HS Velký Polom, 739 82 Dolní Lomná 540, tel.: 558 330 053
- Stanice HS Lysá hora, Krásná 0513, 739 04 Pražmo, tel.: 597 431 702
- Stanice HS Soláň, 756 05 Karolinka

